

Smarkiai bombarduota Anglija

Lėktuvai nuskandino iš vienos britų vilkstinės penkis laivus

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINE, XII. 9. Vyriausioji karo pajėgų vadovybė praneša: Rytų fronte vyksta tik vietinio pobūdžio karo veiksmas.

Kovoje su britų tiekimo laivininyste karo aviacija vakardieną vandenyse, esančiuose į rytus nuo Dundee, iš lydimosios vilkstinės

nuskandino vieną laivą naikintoją ir keturis prekybos laivus bendros 14.000 tonų talpos.

Karo lėktuvai praėjusią naktį bombardavo svarbias New Castle laivų statyklas. Šito iš dalies įvykusio iš nedidelio aukščio bombardavimo sėkmingumą rodė smarkūs spigimai ir platūs gaisrai dokuose ir miesto tiekimo įmonėse. Prie Kanalo kranto vakar

priešas neteko dešimties naikintuvų numuštų ir dviejų laivyno artilerijos numuštų lėktuvų.

Šiaurės Afrikoje tęsėsi kovos. Vokiečių naikintuvai per oro kovas numušė šešis britų lėktuvus. Naktį į gruodžio 8 d. vokiečių karo lėktuvai bombardavo Maltos uosto įtaisus ir aerodromus.

BERLIN, XII. 9. Jei šios dienos vokiečių vyriausiosios vadovybės pranešime iš Rytų fronto be vietinio pobūdžio karo veiksmų jokie ypatingi įvykiai neminimi, tai, kaip konstatuojama iš informuotų vokiečių šaltinių, yra būdinga naujam su prasidėjusia žiema susijusiam karo vedimui Rytuose. Vokiečių vadovybė, pareiškiama čia, ir rusiškos žiemos akivaizdoje nustato aiškias priemones. Kadangi oro padėtis karo veiksmų platiu mastu nei-

džia, tai vadovybė nuo tokių veiksmų atsisako. Tai yra strateginės priemonės. Pats frontas visuomet duos progos taktiškoms karo veiksmams, ar tai bus bolševikų puolimų atskirose fronto vietose atrėmimas ar savo pačių puolimai su ribotu tikslu. Kariuomenė pasilieka Rytų fronte budrioje kovoje ir nesileidžia į žiemos poilsį, kaip tai yra buvę per karo žygius ankstesniais šimtmečiais, arba į pozicijų karo schemą 1914—1918 metų pobūdžio. Dabartinis ilytų frontas su pozicinio karo formomis ir būdais neturi nieko bendro. Jis priklauso nuo kovos formų, kurios pasireiškė šiame

kare, ir nuo ginklų plėtojimosi. Tik vokiečių karo aviacija tebeprasilekia ir toliau veikli fronto kovose.

BERLIN. Leningrado apsupimo fronte gruodžio 8 d. bolševikai mėgino prasilausti. Priešui sėkminga vokiečių artilerija ir pėstininkų ugnimi buvo padaryta daug nuostolių žmonėms ir medžiagomis. Atremus prieš vokiečių kariuomenę nukreiptus prieš puolimus, kai kurios vietose vokiečių kariuomenė tuoj perėjo į priešpuolį, padarydama bolševikams dar daugiau nuostolių. Be didelių nuostolių užmuštais ir sužeistais, bolševikai per tas kovas neteko šešių tankų, iš kurių

trys buvo visiškai sunaikinti, o trys likusieji vokiečių šarvuotiems atremti pabūklų sviediniais smarkiai sužaloti.

BERLIN. XII. 9. Britų propagandos per penkis dienas ne mažiau tris kartus pakartotas tvirtinimas, kad sovietų kariuomenė atsiėmė Taganrogą, kompetinguose vokiečių sluoksniuose laikomas išgalvotu. Lygiai neatitinkančiu tikrumu laikomas Londono tvirtinimas, jog sovietų kariuomenė dabar išgyjuojanti į Mariupolį. Taganrogas, kaip ir visa į vakarus nuo jo esanti sritis, kuriai priklauso ir Mariupolis, buvo ir tebėra vokiečių rankose.

Prie Singapūro ir Malajuose eina didelės kovos

Japonai sukontlikavo 200 prieš laivų. Dar nė vienas lėktuvas nepasirodė viršum Japonijos

AMSTERDAMAS. XII. 9. Kaip britų telegramų agentūra praneša iš Singapūro, japonai šiaurinėje Malajų dalyje išlaipino daugiau kariuomenės. Singapūre antradienį prieš piet paskelbtame komunikate kalbama apie smarkias kovas šiaurės Malajuose. Buvo smarkiai kovojama per visą naktį dėl aerodromo prie Kotabahrudo.

TOKIO. XII. 9. Domei žiniomis, imperatoriškasis vyriausiasis japonų kariuomenės štabas pranešė, kad japonų kariuomenės daliniai dabar puola Singapūro sritį, o japonų karinių oro pajėgų junginiai atlieka staigius puolimus prieš britų aviacijos bazes Malajuose.

Tose bazėse buvo sunaikintas tam tikras skaičius britų lėktuvų.

TOKIO. XII. 9. Kaip Domei iš Saigono praneša, iš Singapūro radijo pagautos žinios sako, kad japonų karo pajėgos netikėtai puolimais ir nepaisant britų priešpuolimų padarė didelių nuostolių britų karo jėgoms Malajuje ir įvairiose Malajaus vietose.

Toliau pranešama, kad japonų karo jėgos puolė britų kariuomenę Malajuje tuo laiku, kai britai pradėjo iš Malajo žygiuoti į pietų Tajį. Singapūro radijo praneša, kad tarp japonų ir britų kariuomenių Malajuje vyksta smarkios kovos.

TOKIO. XII. 9. Imperatoriškasis vyriausiasis štabas pranešė, kad pirmadienį popiet japonų karo laivai smarkiai apšaudė Midway salą. Buvo padegti angarai, skystojo kuro rezervuarai ir kt.

Midway sala yra Ramiajame vandenyne už 1.800 km į šiaurės vakarus nuo Havajų salų. Ta sala yra labai svarbi kaip Jungtinių Valstybių aviacijos ir laivyno bazė.

AMSTERDAMAS. XII. 9. Pagal britų telegramos agentūros pranešimą, japonams puolus lėktuvais Iba Luzonos saloje, užmušta 100 žmonių. Maniloje šiandien rytą pirmą kartą buvo duotas pavojaus įspėjimas.

TOKIO. XII. 9. Japonų imperatoriaus vyriausioji būstinė praneša, kad

vakar dieną buvo sukontlikuota 200 prieš laivų, viso 80.000 brt.

Jų tarpe yra „Prezident Harrison“ 15.000 brt. Toliau pranešama, kad vėl buvo pultas iš oro Hongkongas. Per šį puolimą sunkiai sužalotas vienas britų naikintuvas. Per vakar dienos puolimą prieš Wako salą (tarp Guamo ir Midway), lėktuvai padegė žibalo tankus. Devyni prieš lėktuvai buvo numušti.

TOKIO. Vyriausiasis karinių pajėgų štabas pranešė, kad ligi šiol viršum Japonijos teritorijos nebuvo pasirodęs nė vienas prieš lėktuvas.

SANCHAJUS. Pasak Domei agentūros, iš Singapūro buvo pranešta, kad britų valdžios organai Singapūre suėmė ir internavo apie 1.000 Japonijos piliečių.

TOKIO. XII. 9. Dėl karinės padėties pietiniame Tajyje Domei iš Bangkoko praneša, kad ten išlaipinta

japonų kariuomenė šiuo metu kovoja su britų karinėmis pajėgomis, kurios į Tajį įsiveržė iš Birmos.

Peržengdami sieną, anglai nužudė 40 Tajo policininkų ir daug vietinių gyventojų.

TOKIO. XII. 9. Domei iš Šanchajaus praneša, kad japonų oro pajėgos nuo antradienio ryto nuolat puola Manilą ir Davao. Maniloje sunaikintas didelis skaičius angarų. Per šiuos puolimus viršum Manilos buvę aštrių oro kovų. Iš tikrųjų nuostoliai Davao yra toli gražu didesni, negu paskelbta tenyškųjų organų.

SANCHAJUS. Japonų kariuomenė, japonų armijos kalbėtojo pranešimu, yra iškelta Filipinuose. Per išlaipinimo veiksmus Malajuose, Tajyje ir Filipinuose, kaip kalbėtojas pareiškė toliau, nuostolių nebuvo. Taj esą ypač džiugu japonams, nes per išlaipinimą Malajuose buvo būkštaujama rimto trūkumo, konvojui iš anksto pastebėjus britų lėktuvus.

TOKIO. XII. 9. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša, kad japonų karo laivai antradienį popiet netikėtai puolė Midway salas, kur po smarkaus apšaudymo buvo

Skelbia karą

MEKSIKOS M. San Salvadoro respublika paskelbė karą Japonijai.

AMSTERDAMAS. Britų informacijų biuras praneša iš Wellingtono, kad Naujoji Zelandija paskelbė karą Japonijai.

TOKIO. Domei praneša, kad San Domingo respublika paskelbė Japonijai karą.

AMSTERDAMAS. Reuterio žiniomis iš Meksikos, Meksikos užsienių reikalų ministeris Japonijos pasiuntiniui pranešė, kad nutraukti santykiai tarp Meksikos ir Japonijos.

TOKIO. Kaip Domei praneša, San Francisko radijo paskelbė, kad Jungtinės Valstybės paėmė savo globon de Gaulle kontroliuojamas Naujosios Kaledonijos ir Tahiti sritis.

padegti aerodromai ir naftos sandėliai. Japonų pajėgos nepatyrė jokių nuostolių.

TOKIO. XII. 9. Vyriausioji kariuomenės vadovybė šį vakarą pranešė, kad tie japonų kariuomenės daliniai, kurie veikia Malajų srityje, užėmė svarbų strateginį punktą Malajų šiaurinėje dalyje.

UŽIMTOS DVI AMERIKOS BAZĖS RAMIAJAME VANDENYNE

SANCHAJUS. XII. 9. Kaip japonų karinis laikraštis „Tairiku Šimpo“ iš Šanchajaus praneša, japonų laivyno pajėgos užėmė ne tik Jungtinių Valstybių Wakės bazę, bet ir Guamą.

ANGLŲ ULTIMATUMAS TAJUI

TOKIO. XII. 9. Domei iš Bangkoko praneša, kad Anglijos pasiuntinys Tajo vyriausybei šiandien iškėlė ultimatumą.

SANCHAJUS. Kaip Saigono radijas praneša, Japonija oficialiai pareikalavo Taji dalyvauti naujosios tvarkos Tolimuose Rytuose kūrime ir garantavo Tajo nepriklausomybę.

AMERIKOJ SUIMAMI JAPONAI

VASINGTONAS. Prezidentas Rooseveltas įsakė suimti visus japonus, kurie laikomi „pavojingais Jungtinių Valstybių saugumui“.

Nepaprasta suirutė per aliarmą San Francisco

AMSTERDAMAS. Viename anglų telegramų agentūros pranešime plačiai pasakojama apie visišką suirutę, kuri pasireiškė per oro pavojaus aliarmą San Francisco. Šitame pranešime sakoma, kad tas 630.000 gyventojų turis miestas per tris valandas „buvo pakaitomis blaškomas smarkiausių nuotaikos svyravimų“, nes jis vieną minutę urėjo tikėti, kad bus puolama iš oro, o kitą minutę — kad užtemdymo įsakymas paaiškinamas tik pratimu. „Kai kaukė sirenos — sakoma pranešime toliau — ir priešlėktuvinė sargyba skubėjo

nuo vieno durų prie kitų, įsakinėdama užtemdyti šviesas, gatvėse įvyko daug nelaimingų atsitikimų. Vieną moteris buvo policininko nušauta“. Policija pakaitomis įsakydavo užtemdyti šviesas ir vėl tą įsakymą a šaukdavo. Tokiu būdu gyventojai nebeturėjo laiko tu įsakymų suskubti įvykdyti. Valdžios organai Vašingtone ir Kalifornijoje, kaip sakoma toliau, šiandien dar nėra vieningi dėl tikrų šito užtemdymo priežasčių, nes krašto apsaugos ministerija Vašingtone kalba apie pratimą, o generolas William Ryanas iš ketvirtosios naikintųjų eskadros Los Anjelese štabo pareiškė, kad prie kranto artinasi „didelis skaičius nežinomų lėktuvų“.

MANDŽIUKAS IR VANČINGVEJAUS VYRIAUSYBĖ INA IŠVIEN SU JAPONIJA

HSINKINGAS. Ministeris pirmininkas Cingtinghuis paskelbė apie karą padėtį tarp Mandžukuo ir Jungtinių Valstybių bei Didžiosios Britanijos.

SANCHAJUS. Specialiame centrinės tarybos posėdyje Vangčingveisio užtikrinu japonus dėl glaudžiausio bendradarbiavimo. Viename pranešime prezidentas ragina kinų tautą ryžtingai kovoti už kinų ir japonų ateitį ir visomis jėgomis bendradarbiauti Rytų Azijos atstatymo darbe.

Rooseveltas apsiskaičiavo

Jis suklydo įvertindamas Japonijos stiprumą

TOKIO. XII. 9. Laivyno ministerijos oficialus kalbėtojas, pasak Domei, pareiškė, kad jūrų karo vadovybė laimėjimais, pasiekti japonų laivyno Havajuose ir kituose Ramiojo vandenyno ruožuose, visiškai sužlugdė laivyno strategiją, kuri buvo populiari Jungtinėse Valstybėse ir pagal kurią konflikto Ramiajame vandenyne atveju karas turėjo būti perkeltas į pačią Japoniją. Kalbėtojas pridūrė, kad kiekvienas blaiviai galvojęs žmogus turis žinoti, kad

Roosevelto apsupimo programoje esanti padaryta apskaičiavimo klaida, nes suklysta, įvertinant Japonijos stiprumą.

Pereidamas prie imperatoriaus dekreto ryšium su karo paskelbimu Anglijai ir Amerikai, atstovas pareiškė: „Iš to dokumento aiškiai matyti, kad svarbiausieji Japonijos priešai yra Didžioji Britanija ir Jungtinės Valstybės. Laivynas numato imtis jokių nedraugiškų veiksmų prieš tas šalis, kurios supranta mūsų motyvus ir yra pasirošiusios susilaikyti nuo nedraugiškų veiksmų mūsų atžvilgiu“. Šis pareiškimas, kaip jis pridūrė, šiuo akimirksniu taikomas ir centrinės bei pietinės Amerikos respublikoms. Kare su Jungtinėmis Valstybėmis Japonija nori išvengti nekaltų aukų, pavyzdžiui, moterų ir vaikų aukų.

Kaip elgsis Argentina

BUENOS AIRES. Pirmadienio vakare užsienių reikalų ministerija paskelbė komunikatą apie Argentinos laikyseną Ramiojo vandenyno konflikto atžvilgiu. Komunikate pareiškiama, jog Jungtinių Valstybių ambasadoriui Amonui yra pranešta, kad Argentina yra pasirošiusi savo laikyseną suderinti su Havanos susitarimu dėl tarpusavio paramos ir gynybinio pobūdžio bendradarbiavimo. Toliau komunikate nurodoma, kad Jungtinių Valstybių ambasadorius, antrą kartą lankydamasis užsienių reikalų ministerijoje, pranešė Argentinos vyriausybei apie Jungtinių Valstybių karo paskelbimą Japonijai. Į tai užsienių reikalų ministeris atsakė, kad, turėdama galvoje šį faktą ir Havanos susitarimą bei ankstesnius užsienių reikalų ministerijos pareiškimus, vyriausybė išleis dekretą. Tame dekrete bus konstatuota, kad Jungtinės Valstybės dabartiniame konflikte nelaikomos kaip kariaujanti valstybė. Tuo tarpu nebūsią paskelbta, kaip paprastai esti, apie neutralumo laikymąsi Jungtinių Valstybių atžvilgiu.

SANCHAJUS. Iš patikimų sluoksnių pranešama, kad yra atšaukti į Jungtines Valstybes visi sovietų laivai, kurie iš Jungtinių Valstybių

vakarinio pajūrio plaukė į Sovietų Rusijos Sibiro pajūrio uostus.

NEW YORKAS. New Yorko radijas praneša, kad atstovų rūmuose karo paskelbimas Japonijai priimtas 388 balsais prieš vieną, o senatas — 82 balsais prieš 10.

SOFIJA. „Soros“ žiniomis JAV doleris Ankaroje nukrito 30 taškų. Turku bankai atsakė priimti dolerius, kaip mokamąją priemonę.

Japonija tiki, kad jos santykiai su Sovietų S-ga nepasikeis

TOKIO. Per pasikalbėjimą su užsienių spaudos atstovais informacijų žinybos pranešėjo pavaduotojas Hori pareiškė: „Aš manau, kad santykiai tarp Sovietų Sąjungos ir Japonijos pasiliks tokie pat kaip ir anksčiau ir daugiausia bazuosis pagal neutralumo sutartį“. Hori pranešė, kad ta sutartis galioja penkeriems metams. Į paklausimą dėl Pietų Amerikos valstybių laikysenos Hori atsakė: „Aš nemanau, kad tie kraštai paskelbs karą Japonijai“. Toliau Hori nurodė, kad Japonija, pavyzdžiui, nepripažįsta Costaricos karo paskelbimo Japonijai.

Karo padėtis tesanti tik tarp Japonijos, iš vienos pusės, ir Jungtinių Valstybių bei Britų imperijos, iš kitos. Oficialių žinių apie pranešimą, kad Olandų Indija paskelbė karą Japonijai, neturima. Hori pareiškė, kad Japonijos valdžios organai darys visa, kas tik galima, siekiant užtikrinti visišką prieš kraštų piliečių Japonijoje, diplomatų ir privačių asmenų apsaugą. Be to, Hori pridūrė: „Jei jiems reikės maisto produktų, mes juos tais produktais aprūpinsime. Mes darome visa, ką tik galime, kad jie galėtų

patenkinti visus savo būtinus reikalus“.

BERLIN. Kaip Wilhelmstrasseje buvo atsakyta į vieną paklausimą, Japonijos santykiuose su Sovietų Sąjunga iki šiol neįvyko nieko naujo. Nurodoma, kad iš japonų pusės padaryta pareiškima, kad šių abiejų valstybių santykiai vis dar nustatomi neutralumo paktu. Pati Sovietų Sąjunga, kaip čia toliau pareiškima, dėl kilusio tarp Japonijos ir Amerikos karo dar nėra nieko pareiškusi. Ir pats karas kaip faktas publicistiniuose Sovietų Sąjungos straipsniuose nebuvo minėtas.

Anordnung

Ueber den Geltungsbereich der Lebensmittelkarten fuer Selbstverpfleger der Deutschen Wehrmacht und reichsdeutschen Zivilpersonen

Mit Zustimmung des Herr Reichskommissars für das Ostland wird folgendes bekanntgegeben:

Einziges Paragraph.

1) Die mit meiner Anordnung über die Ausgabe von Lebensmittelkarten für Selbstverpfleger der Deutschen Wehrmacht und reichsdeutschen Zivilpersonen vom 24. Oktober 1941 und meiner Anordnung über die Einführung der Küchenkarte vom 1. Dezember 1941 eingeführten Lebensmittelkarten gelten im General-

bezirk Litauen und im Generalbezirk Lettland.

2) Gültig sind daher die Lebensmittelkarten für Selbstverpfleger und die Küchenkarten für Wehrmachtsangehörige in Truppenverpflegung in deutsch-litauischem, und deutsch-lettischem und deutsch-litauisch-lettischem Text.

Kauen, den 1. Dez. 1941.

Der Generalkommissar in Kauen i. A. Dr. PENSE

Potvarkis

Apie maisto kortelių vokiečių kariuomenės savarankiškai besimaitinančioms narėms ir Reicho vokiečiams civiliams galiojimo sritys

Penktą Reicho Komisarui Rytų Kraštui pritaranti, skelbiama, kas seka:

Vienintelis paragrafas.

1) Mano 1941 metų spalio 24 d. potvarkiu apie maisto produktų tiekimą savarankiškai besimaitinančioms vokiečių kariuomenės narėms ir Reicho vokiečiams civiliams ir mano 1941 m. gruodžio 1 d. potvarkiu apie pyrago kortelių įvedimą įvestosios maisto kortelės galio-

ja Lietuvos Generalinei Sriediai ir Latvijos Generalinei Sriediai.

2) Tokiu būdu galioja savarankiškai besimaitinančiųjų maisto kortelės ir pyrago kortelės kariuomenės maitinamiems kariuomenės narėms vokiečių ir lietuvių, vokiečių ir lietuvių ir vokiečių lietuvių ir lietuvių kalbomis rašytu tekstu.

Kaunas, 1941 m. gruodžio 1 d.

Generalinio Komisarų Kaune pav. DR. PENSE

Bekanntmachung

Ueber Preise fuer Mineraloel-Erzeugnisse vom 20. November 1941

Gemäss § 3 der Allgemeinen Anordnung über die Preis- und Lohngestaltung im Ostland vom 11. September 1941 (Verköndungsblatt S. 7) werden mit Zustimmung des Reichs-

kommissars für das Ostland für den Generalbezirk Litauen folgende Verbraucherpreise für Mineraloel-Erzeugnisse festgesetzt:

Benzin	RM 40,— je 100 l
Gasöl	„ 31,90 „ 100 kg
Petroleum	„ 27,10 „ 100 l
	„ 40,— „ 100 kg
	„ 33,— „ 100 l
Autoöl	„ 1,40 „ 1
Getriebeöl	„ 1,40 „ 1
Autofett	„ 1,10 „ kg

Die Preise gelten für den Verkauf ab Tankstelle.

Die Bekanntmachung tritt am 1. Dezember 1941 in Kraft.

Der Generalkommissar in Kauen im Auftrage (gez.) DR. PENSE

1941.XI.29

Skelbimas

dėl kainų mineralinių alyvų gaminiams

Pasiremiant 1941 m. rugsėjo 11 d. bendro potvarkio dėl kainų ir atlyginių nustatymo Rytų Krašte 3 § (Skelbimų Žinios psl. 7), Reicho Ko-

misarui Rytų Kraštui pritaranti, nustatomos Lietuvos generalinei sriediai šios mineralinių alyvų gaminių kainos vartotojams:

Benzinas	RM 40,— už 100 l
Gazolis	„ 31,90 „ 100 kg
Zibalas	„ 27,10 „ 100 l
	„ 40,— „ 100 kg
	„ 33,— „ 100 l
Auto alyva	„ 1,40 „ 1
Greičio dėžėms (diferencialinė) alyva	„ 1,40 „ 1
Auto tepalas	„ 1,10 „ kg

Kainos galioja parduodant iš naftos tanko.

Skelbimas įsigalioja 1941 m. gruodžio 1 d.

Generalinio Komisarų Kaune pavodama (pas.) DR. PENSE

Bekanntmachung Nr. 6

der Verteilungs- und Versorgungsstelle Gruppe Ernährung

I.

Im Monat Dezember 1941 erhalten die Landeinswohner auf die für die Landbevölkerung verteilten einheitlichen Lebensmittelkarten je 200 Gramm Salz und je 400 Gramm Zucker.

II.

Salz und Zucker werden gegen die für Salz (druska) und Zucker (cukrus) bestimmten Lebensmittelkartenabschnitte Nr. 1 verabfolgt. Diese Abschnitte Nr. 1 verlieren mit dem 31. Dezember 1941 ihre Gültigkeit.

III.

Auf Lebensmittelkarten mit dem Aufdruck II werden von diesen Rationen die doppelten Mengen, mit dem Aufdruck III die dreifache Menge, mit dem Aufdruck IV die vierfache Menge und mit dem Aufdruck V die fünffache Menge dieser Rationen verabfolgt.

IV.

Die bis jetzt wirkende Verteilungsordnung für Salz und Zucker tritt ausser Kraft.

Dr. K. SRUOGA

V. V. Stelle Gruppe Ernährung Geschäftsführer Kauen, den 6. Dezember 1941.

Paskirslimo ir Tiekimo Įstaigos Maitinimo Valdybos

Skelbimas Nr. 6

I.

1941 m. gruodžio mėnesiui pagal išduotas maisto korteles kaimui kiekvienam kaimo gyventojui yra skirta: po 200 gr druskos ir po 400 gr cukraus.

II.

Druska ir cukrus gauti galioja druska ir cukrus skirtos atkarpos (kuponai) Nr. 1. Tos atkarpos (Nr. 1) nustoja galios 1941 m. gruodžio mėn. 31 diena.

III.

Pagal maisto korteles, perspausdintas rymiška skaitline „II“ išduodamas dvigubas, pagal perspausdintas skaitline „IV“ — keturgubas ir pagal perspausdintas skaitline „V“ — penkeriopus šių normų keikla.

IV.

Veikusi ligi šiol cukrui ir druska gauti tvarka nustoja galios.

Dr. K. SRUOGA

Maitinimo Valdybos Valdytojas Kaunas, 1941 m. gruodžio mėn. 6 d.

Karo Muziejuje ruošiami nauji eksponatai iš lietuvių bolševikų kovų

Bolševikai, užėmę Lietuvą, Karo Muziejuje rado daug jiems nemalonaus, todėl visuomenei jo lankymas buvo uždarytas, muziejaus viršininkas gen. Nagius pašalintas, o pats muziejus užsimota pertvarkyti į bolševikinės propagandos įstaigą. Visų pirma jie pašalino užrašus nuo kai kurių paminklų muziejaus sodelyje, kurie bolševikinei propagandai buvo „nesimpatiški“. Tačiau galutinių siekimų jiems nebuvo lemta įvykdyti. Dabar Karo Muziejui vėl vadovauja jo kūrėjas — organizatorius ir viršininkas gen. Nagius.

Siame muziejuje buvo jaučiamas vienas trūkumas — lietuvių kovų dėl savo žemės pavaizdavimas schemomis, ypač kovų su bolševikais ir lenkais. Muziejaus viršininkas gen. Nagius tai spragai užpildyti pasitelkė karo mokslų žinovus ir tose kovose dalyvavusius. Jie šiuo metu uoliai dirba prie anų karinių operacijų tinkamo pavaizdavimo muziejuje.

Tvarkant kovų su lenkais medžiagą, mūsų, o ypač lenkų archyvuose užtikta domių dokumentų, kurie kai kam iš muziejaus lankytojų sudarys staigmeną, pvz., kad gen. Zeligovskiui lenkų karinė vadovybė buvo davusi įsakymą, užėmus Vilnių, veržtis toliau į Lietuvą Kauno, Kėdainių kryptimi. Tik mūsų savanorių energingo pasireiškimo dėka pavyko Lietuvą apsaugoti nuo lenkų okupacijos.

Muziejaus vadovybės vyriausiasis uždavinys schemomis, dokumentais pavaizduoti kovas su bolševikais. Surasta būdingų dokumentų, kad 1914—1918 metų karui baigiantis, kada iš Rytų traukėsi vokiečiai. Lietuvoje buvo pasilikę dar vokiečių saksų (iš Saksonijos), kurie, drauge su lietuvišiais kovojo su bolševikais ir tu kovų pasėkoje 1919 m. gegužės 3 d. išvaduoti iš bolševikų Umergė. Kovose dalyvavo Panevėžio lietuvių batalionas ir vokiečių saksų 18-sis pėst. pulkas. Birželio 2 d. iš bolševikų išvaduoti Utena, dėl kurios kovojo 1-as lietuvių pėst. pulkas ir tie patys saksai. Tos kovos, pagal surinktus autentiškus dokumentus, bus muziejuje pavaizduotos schemomis.

Karo Muziejus dabar gausiai lankomas vokiečių kariuomenės kovomis domių mūsų buvusiomis kovomis

su bolševikais. Tačiau kai bus paruoštos detalios kovų schemos, kai būvę 1919 metų įvykiai bus dokumentuoti, lankytojai muziejuje ras ano karo kovos draugų karžygiškų žygių vaizdinį priminimą. Šis naujas darbas bus įdomus visiems.

Ligi šiol muziejus neturėjo nė vieno kovų reljefinio pavaizdavimo, nes toks pavaizdavimas, savaime suprantama, menkiausio išslavinimo lankytojui vaizdžiai, be aiškintojo pagalbos, parodo buvusias kovas.

Anų kovų operacijose veikė eilė Lietuvos pulkų. Kiekvienas pulkas kuo nors pasižymėjo. Tačiau per tam tikrą laiką tie žygiai iš žmonių atminties išdylo. Muziejaus vadovybė ėmėsi kai kurių pulkų schemas labiau paryškinti, papildyti, kad lankytojams būtų vaizdu.

Pagaliau užsimota muziejuje pavaizduoti ir paskutinę bolševikų okupaciją 1940 m. birželio 15 d. 1940 m. rugpjūčio 30 d. buvusioji Lietuvos kariuomenė iš „liaudies

kariuomenės“ perorganizuojama į raudonosios armijos šiauliu teritorinį 29 korpusą. Pagal turimus dokumentus suplanuota pavaizduoti, kaip tas korpusas laikytas neįstikimu ir kaskart vis stumtas toliau į rytus; kaip bolševikai nepasitikėjo lietuviams kariams ir kaip juos toliu nuo Lietuvos, o Lietuvoje stiprino ir didino igulas iš Rusijos.

Muziejaus vadovybė yra užsimonėjusi muziejaus lankytojams pavaizduoti lietuvių partizanų kovas su bolševikais 1941 m. birželio mėn. Pagal surinktus dokumentinius duomenis bus pavaizduota, kuo mūsų savanoriai prisidėjo prie bolševikų „išlydėjimo“ Kaune, Šiauliuose, Panevėžyje ir kituose apskričių miestuose, valsčiaus miesteliuose ir kaimuose, kas laimėta, kokias aukas lietuviams per tas kovas teko pakelti.

Vieni iš tų darbų, kaip muziejaus vadovybė painformavo, jau baigti, kiti dirbami, tretį ruošiami.

J. R.

Sovietų balanso pusiausvyra negali būti atstatyta

„Kauener Zeitung“ generolas majoras Dihls nagrinėja Sovietų balansą. Autorius nereiškia jokių abejojimų, kad Sovietai buvęs gerai ginkluotas priešas. Sovietų nuostoliai, lapkričio pradžiai sudarė 22.000 šarvuotųjų, 27.000 patrankų ir 15.000 lėktuvų, liudija apie Sovietų pasirusimus. Tačiau kyla klausimas, ar Sovietai šita kasdien didėjantį minsinį saldo gali pakelti savo jėgomis ar svetima pagalba.

Autorius į tai atsako neigiamai. Užėmus vokiečių ir sąjungininkų kariuomenėi didesnę dalį žaliavų sričių ir pramonės centrų arba bombarduojant juos artilerija ir lėktuvais, o transportui nuolat krintant, savo jėgomis Sovietams nuostolius išlyginti nėra galimybių. Dar turim žaliavų šaltinių ir pramonę, ypač Kaukaze, nepakankami greit nuostoliams padengti. Toliųjų Rytų gi pramonė susiduranti su transporto sunkuma dėl silpno Sibiro geležinkelio pajėgumo.

Bandytas nuostolius išlyginti su ančių ir amerikiečių pagalba taip pat neturis perspektyvų. Anglija pati labai reikalinga karo medžiagos ir todėl galinti labai maža duoti. Ne kitaip atrodanti ir Jungtinių Valsty-

blių parama. Jų tikslas esąs išplėsti pasaulinę imperiją, kuri norima atimti iš Anglijos, ir todėl jos pačios ginkluojasi labai sparčiai. Taip pat nelengvai išsprendžiami šioms valstybėms transporto ir Sovietus klausimai. Viduržemio jūra nėra saugi. Murmansko uostas žemą nėra tinkamas naudojimui, o be to Murmansko geležinkelis yra vokiečių ir suomių oro pajėgų kontrolėje. Archangelsko uostas žiemą irgi užšąla. Žiema nėra tinkami naudojimui ir Toliųjų Rytų uostai. Pasiliekanti tik Persų įlanka, į kurią transporto kelias ir Anglijai ir Jungtinėms Valstybėms esąs nepaprastai ilgas, o prie jo esamų geležinkelių pajėgumas esąs labai ribotas.

Todėl Sovietams esą sunku sugrąžinti į tvarką savo balansą. Ir vokiečių bei jų sąjungininkų kariuomenės rūpina, kad pastangos ta kryptimi nesulauktų jokio palengvėjimo.

Anordnung

des Generalkommissars in Kauen ueber die Festsetzung von Umsatzsteuersaetze

Gemäss § 7 der Anordnung des Reichskommissars für das Ostland über steuerliche Massnahmen im Ostland vom 18. Oktober 1941 bestimme ich im Einvernehmen mit dem Reichskommissar für das Ostland das Folgende:

§ 1

Die Umsatzsteuer wird für folgende Erzeugnisse auf 5% herabgesetzt: Für Backhefe, für Handwaschpaste, für Ostwein, für technische Gummijartikel.

§ 2

Diese Anordnung tritt ab 1. Dezember 1941 in Kraft. Kauen, den 5. Dezember 1941.

Der Generalkommissar in Kauen im Auftrage (gez.) NABERSBERG

Generalinio Komisarų Kaune

Potvarkis

dėl apyvartos mokesčio normų nustatymo

Remdamasis 1941 m. spalio 18 d. Potvarkio dėl mokesčių priemonių Rytų Krašte § 7 ir susitaręs su Reicho Komisarui Rytų Kraštui, nustatau kas seka:

§ 1

Apyvartos mokeskis sumažinamas iki 5% sekamiems gaminiams: kepamosioms mielėms, rankoms plauti pastai, vaisių vynui, techniniams gumos gaminiams.

§ 2

Šis potvarkis galioja nuo 1941 m. gruodžio 1 d. Kaunas, 1941 m. gruodžio 5 d.

Generalinio Komisarų Kaune pav. (pas.) NABERSBERG

Anordnung

ueber die Einziehung von Küchenmarken fuer Selbstverpfleger der Deutschen Wehrmacht und reichsdeutschen Zivilpersonen

§ 1

Mit Wirkung vom 15. Dezember 1941 darf an die Angehörigen der Deutschen Wehrmacht einschliesslich der Selbstverpfleger und die reichsdeutschen Zivilpersonen nur noch gegen die Abgabe von entsprechenden Küchenmarken Küchen ausgegeben werden.

§ 2

1) Für die Angehörigen der Deutschen Wehrmacht ausser den Küchenmarken werden besondere Küchenmarken geschaffen, die von den Einheiten bereitgestellt werden. Die Karten gelten jeweils für einen Monat und sind von den Einheiten bei den Ernährungs- und Wirtschaftsführern der Gebietskommissare, Ortsstelle Nr. 1, gegen Quittung anzufordern.

2) Für die Selbstverpfleger der Deutschen Wehrmacht und die deutschen Zivilpersonen darf Küchen nur auf die als „Brot oder Kuchen“ bezeichneten Abschnitte der Lebensmittelmarken für Selbstverpfleger abgegeben werden.

Für die Abrechnung der Marken gelten sinngemäss die Bestimmungen der Anordnung über die Ausgabe der Lebensmittelkarten an Selbstverpfleger der Deutschen Wehrmacht und deutsche Zivilpersonen vom 21. Oktober 1941.

Kauen, den 1. Dez. 1941.

Der Generalkommissar in Kauen i. A. Dr. PENSE

Potvarkis

dėl įvedimo pyrago kortelių savarankiškai besimaitinančioms vokiečių kariuomenės narėms ir Reicho vokiečiams civiliams

§ 1

Nuo 1941 metų gruodžio 15 d. vokiečių kariuomenės narėms, jų tarpe savarankiškai besimaitinančioms ir Reicho vokiečiams civiliams pyragas bus duodamas už maisto kortelių savarankiškai besimaitinančioms atkarpas, pažymėtas „Duona arba pyragas“.

§ 2

1) Vokiečių kariuomenės narėms, išskiriant savarankiškai besimaitinančioms, bus išduotos atskiros pyrago kortelės, kurias parengs kariuomenės vienetai. Tos kortelės galios kiekvieną kartą vieną mėnesį. Jų reikia pareikalauti pas srities komisarų maitinimo ir ūkio įstaigų vietos karių Nr. 1. Jų gavimą reikia pakviuoti.

Atsiskaityti iš tų kortelių reikia pagal 1941 metų spalio 21 d. potvarkio apie maisto kortelių išdavimą vokiečių kariuomenės savarankiškai besimaitinančioms narėms ir vokiečiams civiliams nuostatus.

Kaunas, 1941 m. gruodžio 2 d.

Generalinio Komisarų Kaune pav. (pas.) DR. PENSE

Atidarytas Marijampolės Dramos Teatras

Pereitą sekmadienį Marijampolės atidarytas Dramos Teatras. Publikos prisirinko pilnutėlė Mokytojų Seminarjos nedidutė salė. Vaidinta vokiečių autoriaus Otto Ernsto 3 v. pjesė „Auklėtojai“. Prieš pradendant vaidinimą, mok. Pranas Turūta tarė ir atvykusiuosius kelis žodžius, peržvelgdamas šio teatro kūrimąsi.

Kelį žodžiai apie vaidinimą. — Prof. Prel (inspektoriaus) vaidmenyje Marijampolės scenoje pasirodė pats šio mėgėjų teatro vadovas J. Pileckis. Jo pavaizduotas „Auklėtojų“ prof. Prel buvo ryškus. Ratas, apie kurį sukasi visas teigiamas ir neigiamas „Auklėtojų“ pedagogų gyvenimas, yra direktorius Flakssmanas, patekęs į direktoriaus vietą per apsirinkimą; jį čia vaidavo J. Juodaagalvis. Prie šių aktorių prijungus J. Kazlauską, mok. Dirksio vaidmenyje, V. Sodaitytę, mok. Gyzą Holm vaidm., ir E. Olšauskienę, — mok. Betti Sturgan vaidmenyje, tai bene ir bus geriausias šio mėgėjų kolektyvo aktorių ratelis.

Tiesa, Z. Moliejus — mok. Flemingo, J. Banaitis — mok. Veidenbaum, J. Pusdešris — mok. Rymano, K. Šimanas — mok. K. Šimanas — mok. K. Šimanas sargo Nagedank vaidmenyse publikos taip pat buvo sutikti labai šilta ir parodė, kad sceninių sugebėjimų turi ir mok. juos tinkamai išryškinti. Kiek daugiau vertėtų su pasirinktais tipais susigyventi B. Micevičiūtę — mok. Remerio, A. Grybinį — mok. Fogelzango, L. Steponauskui ir V. Marčiulioniui — I ir II mokinių, pagaliam M. Monsevičiūnei — Derman vaidmenyse. Nebūtų galima pasakyti, kad šie aktoriai būtų silpni ir nepajėgūs pasirinktus tipus scenoje parodyti. Kai kuriems jų reikia daugiau drąsos scenoje, kai kuriems — truputį idėti daugiau veiksmo, gyvumo, žodžių, scenos dinamikos ir pasistengti nejausti salėje publikos, o pasirinktame vaidmenyje išvesti realų gyvenimą ir jį žiūrovui parodyti.

Dar minėtini aktoriai V. Lauskas — mok. globėjo Brezeker, D. Germanavičiūnė — Byrantal, L. Steponauskas — Alfredo Byrantal, J. Juška — Brokmano, V. Vilkelis — antro sargo Kluto ir pati jauniausia aktorė O. Germanavičiūtė — Derman sūnaus vaidmenyse. Šie aktoriai trumpesnėse vaidmenyse, kaip scenos mėgėjai, publikos palankiai sutikti.

Po spektaklio teko išgirsti ir „Auklėtojų“ režisieriaus, Kauno Didžiojo Teatro art. — rež. Viktoro Dineikos trumpa nuomone apie šio mėgėjų kolektyvo meninį pajėgumą.

— Su šiuo kolektyvu „Auklėtojus“ man teko repetuoti 5 ar 6 kartus, nors kai kurie kolektyvo nariai savo pajėgumui man pažįstami ir iš seniau, — pareiškė rež. V. Dineika.

— Pats kolektyvas taip pat susideda vien iš tarnybas turinčių žmonių. Žinoma, tai ne profesionalai.

maišosi akyse. Ir, reikia pasakyti, jo taktika labai teisinga.

Kitas ponas, iš visko sprendžiant, viengungis, taip pat prieškambarėje turi nuolatinį stalą. Jo paslaptis truputį kitokia: jis negali atitraukti akių nuo vietos padavėjos! Ir laisvais nuo padavimo protarpiais panelė, rymodama ant užtvoros, kartais numeta žvilgsnį į kantrųjį poną.

Kiekvienas kauniečių čia lankosi saviškais sumetimais: kam darbo birža, kam smalsumas, kam naujienų perteklius, kam romantika, o visiems bendrai — nervų atpalaidavimas ir pramoga.

Kam nepavyko gauti bilieto į teatrą arba kina, kam amžius neleidžia užsukti į šokių salę, iš kavinės kartais ateina pagunda nusibastyti į Katno varietę, kabaretą, cirka arba kaip ten ji bepavadin-tum Ožeskiėnės gatvėje mėlyną švieselę ties gaisrininkų namais.

Kliemu eidamas, išgirsti tokią muziką, kad net žarnos kilnojasi vėdare. O numerių čia tiek, kad ir įvairiausių rkonijų žmonėms pasitaikys po vieną kitą širdžiai miela dalyką. Kartais juokas ima iš artistų, kartais iš jų vaidybos, o dažniausiai dėl to, kad jie, apskritai, nori vaidinti artistus. Čia tau parodys šuni su portfelium, čia iš oro pagaus penkis laikrodžius, čia dainininkė pragys gaidžio balsu. Kaip kas moka, taip ir šoka. O svarbiausia, kad visi stengiasi prajuokinti kauniečių, kuris savo namų židinyje nepajėgia prasimanyti sau pakenkamai nuotaukos. Gi kita kartą stačiai persidirbes nori išblaškyti savo tragiškus jausmus, kuriuos jam sukėlė kasdieninė kova dėl smulkių reikalų.

Žinoma, kauniečiai dažnai praeina višas šias ištaigas, bet kur jie eina, reporteriui lieka paslaptis: gal į svečius, gal į vestuves, gal į krikštynas, gal į... dieval žino, kur? Ne gi už rankos nustvėręs paklausė — kur.

—

tad kitaip ir būti negali. Užtat daugeliu atveju tai vienas, tai kitas aktorius repetacijose dažnai dalyvauti negalėjo. Vis tik šite kolektyvo atsidėjimas darbu didelis, ypač jo vadovo J. Pileckio, kuris yra šio scenos mėgėjų ratelio, jei taip galima pasakyti, siela ir kūnas. Dėl to pasisventimo daug kas pasiekta. Nežiūrint sunkumų su laiko trūkumu repetacijoms, ypatn gal nepalankios vaidinimų scenos, kurioje primityvusių įrengimų ir visos eilės kitų trūkumų, šios dienos spektaklį aš vertinu, kaip gerai pasisekusių. O šiam mėgėjų būreliui davus nuolatinę režisierių, nors ir iš jaunesnių, bet, aišku, stipresnių aktorių, baigusį dramų studiją ir praktikoje šiek tiek susipažinusių su pagrindiniais režisieriaus uždaviniais, iš jo būtų galima išauginti Marijampolėje gana stiprų meninį kolektyvą. Šis kolektyvas savo sudėtimi yra stipriausias iš visų Lietuvoje veikiančių scenos mėgėjų ratelių, su kuriais man yra tekę dirbti bei bendradarbiauti — baigė režisierius V. Dineika.

Pirmadienį „Auklėtojus“ scenos mėgėjai suvaidino Marijampolės moksleiviams. Šalia spektaklių marijampoliečiams, numatoma aplankyti ir apylinkė. Gautas kvietimas vaidinti Prienuose.

A. Vaitkus

Panevėžio srities komisaras Utenoje

Gruodžio 4 d. šiame mieste padarė vizitą Panevėžio srities komisaras p. Neum. P. Komisaras buvo iškilmingai sutiktas. Posėdyje šaulių namuose pasakė labai nuoširdžią lietuviams kalbą. Tuo pačiu buvo įvestas į pareigas naujas apskrities viršininkas p. Zu-

kas. Po to buvo sugroti himnai. Salė ir sutikimo vartai buvo papuošti vokiečių ir lietuvių vėliavomis. Sutikimo iškilmės buvo baigtos bendrais pietumis, kuriuose p. Komisaras pasakė antrą kalbą.

A. Padunietis.

Nauji kursai amatininkams ruošti

Faktas, kad po bolševikmečio ir pirmųjų žygio į Rytus dienų platieji visuomenės sluoksniai yra likę be pakankamo skaičiaus įvairių amatininkų specialistų. Reicho komisariui paskelbus lapkričio 17 dienos potvarkį, kuriuo numatyta amatus išvaduoti iš bolševikinių įstatymų ir vėl suprivatinti. Profesinių Sąjungų centro biuras tuojau suorganizavo profesinio paruošimo ir patobulinimo skyrių. Šio skyriaus tikslas — paruošti reikalingiausių kraštui specialistų kadrus. Šis skyrius darba jau pradėjo.

Gruodžio pradžioje pasiruošta atidaryti visą eilę įvairios paskirties kursų Kaune, Vilniuje ir kitur. Bus įsteigti:

1) Metalų specialistų kursai Kaune, Vilniuje, Panevėžyje ir Ukmergėje,

2) Kepėjų kursai Kaune, Vilniuje ir Šiauliuose.

3) Maisto ir šalutinių skerdimo produktų paruošimo kursai Kaune,

4) Aludarių ir vaisvandenių laborantų kursai Kaune,

5) Pienininkų ir katilų kišrikų kursai Kaune,

6) Krautuvių vedėjų ir pardavėjų kursai Kaune,

7) Žalvo molio statybos kursai Marijampolėje,

8) Drenažo darbų kursai su dešimtininkų ir darbininkų skyriais Kaune,

9) Krosnininkų ir mūrininkų kursai Šakuose ir Marijampolėje,

10) Statybininkų kursai Kaune, Vilniuje ir Šiauliuose. Šie kursai tęsis 5 mėn. ir paruoš dešimtininkus, vandentiekio ir kanalizacijos specialistus, šaltkalvius, mūrininkus ir betonininkus.

11) Durpininkų kursai Kaune su dešimtininkų ir motorininkų — mašininkų grupėmis,

12) Poligrafijos kursai Kaune su raidžių rinkėjų, mašininkų, knygrišių ir kartonininkų skyriais,

13) Odininkų ir kailininkų kursai Kaune, Vilniuje ir Šiauliuose.

Vėliau bus steigiami ir kitokie kursai. Mažesniuose miestuose kursų steigimas labai apsunkina atitinkamų specialistų — instruktorių stoka.

Susidomėjimas kursais — didelis. Tą patį visiškai suprantama. Kiekvienas, baigęs kursus ir atlikęs reikiamą praktiką, tuojau gaus gerai apmokamą darbą, nes specialistai dabar yra labai reikalingi.

Jaučiamas didelis trūkumas ir laisvųjų profesijų specialistų, kaip laikrodininkų, skardininkų, fotografų ir kitokių. Tuo tarpu profesinėms sąjungoms sunku iš karto aprėpti visas sritis. Profesinės sąjungos pirmiausia rūpinasi paruošti specialistus, kurių dabar ypač pasigenda įvairios įmonės.

Platesnių informacijų apie steigiamus kursus galima gauti Profesinių Sąjungų Centro Biuro Profesinio Paruošimo ir Tobulinimo Skyriuje.

K R O N I K A

SIUNČIAMOS CUKRINIŲ RUNKELIŲ IŠSPAUDOS

Paskutiniuoju laiku gauta vagonų cukrinių runkelių išspaudoms pervežti. Tad cukrinių runkelių augintojai, kurie nemokamai priklausančias išspaudas yra užsisakę vagonais, turi apie išspaudų pristatymą artimiausiu laiku pasiteirauti geležinkelio stotyse. Iš Marijampolės fabriko pirmoje eilėje išspaudos bus siunčiamos Marijampolės — Alytaus ruožo augintojams. Tikimasi, kad visi užsakymai nemokamai priklausančias išspaudas gauti vagonais gali būti išpildyti. Cukrinių runkelių augintojams kartu su išspaudomis yra pasiunčiami ir pranešimai paštu, bet ir patys išspaudų gavėjai turi rūpintis, kad vagonai neprastovėtų.

GERAI PAVYKO KONCERTAI KYBARTUOSE IR VILKAVIŠKYJE

LNP Savitarpinei Pagalbai suruošė koncertus Kybartuose ir Vilkaviškyje. Koncertai praėjo su dideliu pasisekimu. Kybartuose gauta — 200 RM, Vilkaviškyje — 300 RM pelno. (ir)

„KAUNO AUDINIŲ“ FABRIKO AUKA SAVITARPINEI PAGALBAI

„Kauno Audinių“ fabrikas Savitarpinei Pagalbai paaukojo 500 RM. Kaip girdėti, Savitarpinę Pagalbą žymiau paremti rengiasi ir kitos įmonės.

ŠIANDIEN KAUNE PRASIDĖJO RINKLIAVA PO BUTUS

Šandien, gruodžio 10 d., Kaune prasidėjo rinkliava po butus daiktais ir pinigais pagal aukų lapus. Nežiūrint pasunkėjusių sąlygų kauniečiai dosniai aukoja šių metų Savitarpinės

Giminėms ir pažįstamiems pranešama, kad po ilgos ir sunkios ligos amžinai užmigo

Paulina Poželienė.

Kūno eksportacija iš namų, Šiaulių g. 34, gruodžio 11 d. 16 val.

Nullūdė vyras, dukterys ir anūkal

Olimprijai ir Jonui Kiesyliams,

mirus Jų numylėtai vienturtei dukrelei **MINIJAI**, reiškiamo gilią užuojautą

Eni ir Vaclovas Stanišauskai

Pagalbos ypatingai svarbiems tikslams.

Aukų rinkimas po butus dar tęsis gruodžio 11 ir 12 d.

Savitarpinės Pagalbos Kauno miesto komitetas prašo aukotojus numatyti ir paruošti aukus iš anksto. Tuo susidarys patogumas patems aukotojams ir nesitrukdytų laikas aukų rinkėjams.

„LINKSMOJI NAŠLĖ“ PROFESIŲ SAJUNGO NARIAMS

Profesinės sąjungos savo nariams š. m. gruodžio mėn. 14 d. (sekmadienį) 13 val. užpirko Didžiąjame Kauno teatre uždara spektaklį F. Lehoro operetę „Linksmąją Našlę“ papigintomis kainomis.

Imonių ir įstaigų profesinių sąjungų atstovai bilietų reikala's kreipiasi į Profesinių Sąjungų Centro Biuro Kultūros skyrių nuo 8 iki 13 ir nuo 14 iki 17 val., telef. 27989.

UŽTEMDYMAS

šandien nuo 16.13 ligi 8.28 val.

Valst. Žuvies Tresto Valdytojo Pavaduotoją

p. Joną Kiesylių,

jo dukrelei **MINIJAI** mirus, nuoširdžiai užjaučia

Valdytojas ir bendradarbiai

Buv. Vyriausios Farmacijos Valdybos Viršininkui

Kaziui Česėkui,

liūdinčiam dėl motinos mirties, reiškia užuojautą

Vyr. Farmacijos Kontoros Vedėjas ir tarnautojai

Mylimos dukrelės **MINUTĖS** netekus,

bendradarbei **O. Kiesylienei**

gilią užuojautą reiškia

Statybos Valdybos Vyr. Direktorius ir tarnautojai

PADEKA

Brangiai močiutei mirus, mano bičiuliams, Kalinauskams ir Varčikui už pareikštą nuoširdžią užuojautą

nuoširdžiai dėkoju

Ignas Juozapaitis

Ekranas „Daug meilės“

Dabar kino teatre „Kapitol“ demonstruojama filma turi dvi skirtingas dalis. Pradžioje atrodo, jog tai eilinė humoro filma, lukštenanti seną temą, būtent — kaip tėvai parenka vaikams gyvenimo draugus ir kaip pastarieji nieku būdu nenori nusilenkti pasenusiai despotizmo formai, o nori pareikšti savąsą, atmetus prievartą ir įvairias ta proga daromas pinigines kombinacijas. Panašių filmų esame matę visą seriją ir šiuo atžvilgiu „Daug meilės“ nepatiekė nieko naujo. Vis dėlto po gana mglotos pradžios pasukama visiškai nauja kryptimi, ir žiūrovas pradeda smarkiai domėtis tolimesniąja veiksmo eiga. Pagaliau filma įelektrina dėmesį, ir laikas prašvilpia netikėtai greit ir maloniai.

Jaunatviškas džiaugsmas gėdras optimizmas, skaidrus žvilgsnis į gyvenimą ir didelė sparta — rėmai, kuriuose filma atrodo viliojančiai ir daugelyje akimirku sukelia juoko potvynį. Įdomiai suregztas siužetas neverčia nuobodžiauti, ir tai bus Thea von Harbou nuopelnas. Seną temą gauna naujas apybraižas ir tuo pačiu smarkiai pajaunėja. Pagaliau ta tema nė dabar nėra ištrupėjusi iš kasdieninio gyvenimo. Vis ir vis atsiranda tėvu, kurie savo vaikams įperša draugus ar drauges, neatsižvelgdami į jų pačių interesus, bet vadovaudamiesi vien egoistiniais, dažniausiai biznio, sumetimais. Kai po panašių derinių pašlyja vaikų laimė ir kartais sugriaunamas gyvenimas tėvai savo kaltę retai kada pamato, o jei ir išvelgia, tai būna per vėlu.

Hertha Feller sukuria simpatiška jaunuoje, kuri vos nevirsta nelaimingų sutuoktūvių auka. Tik gudrumu jai pavyksta išsisukti iš keblios situacijos ir naujajame partneryje, kurį vaidina Rolf Weib, rasti tinkamą vyrą. Tiesa, vietomis filmoje žymu per didelę šaržo dozę, bet ji nėra ypatingai ryški abiejų herojų jaunatviško šėlsmo įsisūbavime.

Iki šiol žinomas kaip aktorius Heinz Ruhmann šioje filmoje pasireiškia, kaip sumanus režisierius, lengvai sprendžias sunkumais ir pasistengias įlieti ko daugiau jaukios dvasios.

K. Čenkeliūnas

Prancūzai imasi aštrių priemonių, kad nuslopintų teroro aktus

VICHY. Prancūzų vyriausybė jau paskelbė tas priemones, kurių imtis nutarta per paskutinį ministerių tarybos posėdį, siekiant nuslopinti teroro aktus ir atentatus prieš vokiečių okupacinės armijos narius. 1) Užsieniečiai, kurie bus sučiupti kurstant nusikaltimus, bus atiduodami karo teismui ir baudžiami mirties bausme. 2) Visi žydai, nuo sausio 1 d. gyvenantieji Prancūzijoje ir neturintieji piniginių išteklių, bus nedelsiant išsiunčiami į darbo kuopas. Kiti žydai, kurie turi pragyvenimui lėšų, bus priverstinu būdu išsiunčiami į nurodytą gyvenamąją vietą, kur taip pat bus sugrupuojami. Paskutinioji žydų kategorija, be to dar, įpareigojama atsilyginti už kitų savo bendratikių išlaikymą. 3) Be 11.000 per paskutines šešias savaites atliktų suėmimų neokupuotosios srities komunistiniuose ir teroristiniuose sluoksniuose, per pastarąsias tris dienas suimti dar 1.850 asmenų. Ši valymo akcija bus varoma ir toliau.

PADEKA

Brangiai močiutei mirus, mano bičiuliams, Kalinauskams ir Varčikui už pareikštą nuoširdžią užuojautą

nuoširdžiai dėkoju

Ignas Juozapaitis

PADEKA

Mūsų Brangiai Močiutei mirus, pareiškusiems užuojautą bei suteiktą piniginę pagalbą „Valgio B-vė“ kontoros 1-os 3-čios, 6-tos užkandinės ir 3-čios kavinės tarnautojams

nuoširdžiai dėkoja

Stasė Juozapaitytė, Tėvas, brolis ir sesuo

LIETUVIAI SIBIRE

Šimtui metų praslinkus po to, kai Vakarų Europos tautų žmonės anų laikų menkais laiveliais perplaukė klastingą Atlantą ir atrado Ameriką, penki šimtai rusų bei ukrainiečių kazokų su savo atamanu Jermaku perėjo plačius, bet neaukštus Uralo kalnus ir „atrado“ šalia Europos Rusijos gulinčius didžiulius šiaurinės Azijos plotus, vadinamus Sibiru. Tačiau carinė Rusija, gausiais karais plėsdama savo netvarkingos ir nekultūringos valstybės ribas ir braudamosi į kultūringuosius vakarus ir pietvakarius, beveik

tris šimtus metų buvo lyg ir užmiršusi rytuose už Uralo kalnyno plytinę neapbrėpiamą žemių bei gamtos turtų lobyną; Sibiras iki pereinio šimtmečio caro valdžiai tebuvo politinių ir kriminalinių nusikaltėlių ištremimo vieta bei bėgantiems nuo baudžiamojo ir kareivavimo prieglobstis. Tik nuo pereinio šimtmečio 50—60 metų, nutiesus vadinamą didįjį Sibiro geležinkelį, palei upes ir to geležinkelio linijas pradėjo sparčiau kurtis ir augti sodžiai, miesteliai ir miestai, į Sibirą pradėjo ir savo noru gausiau keltis įvairių tautybių gyventojai iš Europos Rusijos.

Lietuviai didesniais būriais pateko į Sibirą, kaip caro valdžios ištremtieji, už dalyvavimą lenkų suirutėse prieš Rusiją 1831 ir 1863 m. sukilimuose ir 1905 m. pirmojoje rusų revoliucijoje. Caro valdžia karinei prievolei atlikli lietuvius dažniausiai siųsdavo į Kaukazę, Vidurinėje Azijoje ar Sibire stovinčius pulkus. Dalis mūsų kareivių, paleistų iš kariuomenės, palikdavo gyventi Sibire, kur gyvenimas buvo laisvesnis ir turtingesnis, negu ano meto Lietuvoje. Mokslus išėjusiems lietuviams inteligentams caro valdžia tarnybų jų tėvynėje neduodavo, bet mieliai jie būdavo siunčiami į tolimąsias Rusijos sritis, kur galėdavo užimti net labai atsakingas tarnybas. Tokiu būdu Sibire atsirado ir laisva valia atvykusių lietuvių valdininkų. Sibire gerai išskirusieji mūsų tautiečiai iškviesdavo skurdžiai savam krašte gyvenančius gimines bei pažįstamus, ir tokiu būdu

per eilę dešimtmečių Sibire susidarė gana žymus lietuvių skaičius,

nors niekas nebuvo suskaičius, kiek iš viso jų ten galėjo būti. Lietuviai daugiausia gyveno nedidelėmis kolonijomis miestuose, bet Tomsko gubernijoje buvo ir keli dideli net

lietuviškais vardais sodžiai pasiturinčiai gyvenusių ūkininkų. Daugelis lietuvių jau buvo ištautėjusių, bet dalis jų ano karo metais vėl grįžo į savo tautinę šeimą.

Didžiojo karo metu lietuvių karo tremtinių didžiulė banga gana plačiai atžala buvo pasiekusi ir Sibirą, ir keleriopai padidino tame krašte lietuvių skaičių. Apytikriai buvo apskaičiuojama, kad 1916—1919 m. Sibire galėjo būti per 30.000 lietuvių. Tuojau ėmė kurtis lietuvių nuo karo nukentėjusiems šelpiti komiteto skyriai, atgaivino ir išplėtė savo veiklą anksčiau buvusios lietuvių kultūrinės draugijės ir steigė naujos švietimo, kultūros ir kitokios įstaigos bei organizacijos. Prasidėjo gana gyva lietuvių visuomeninė, ekonominė, kultūrinė ir net politinė veikla, kuri žymiai sustiprėjo 1917 m., nuvertus caro valdžią ir tautinėms organizacijoms veikti susidarius palankesnes sąlygas.

Mūsų krašte seniau apie Sibirą, tenykštes gamtines ir gyvenimo są-

lygas neturėta kiek tikresnio supratimo. Girdėdavome pasakojimų apie žiaurius sibiriskus šalčius, pusnyčius ir ledus, apie ten gatvėmis vaikščiojančius lokius ir kitokių pasakų, nesiderinančių su tikrove. Tiesa, Sibiras kartu su Tolimaisiais Rytais yra labai ilgas ir platus kraštas, nuo Uralo iki Vladivostoko apie 7000 kilometrų ir nuo Šiaurės Ledjūrio iki Vidurinės Azijos 3500—4000 kilometrų. Taigi, jamė yra įvairiausių klimatinų sričių.

Lietuviai buvo susibūrę daugiausia Vakarų Sibiro pietinėje dalyje,

kuri plyti nuo Uralo kalnyno iki Irkutsko ir nuo didžiosios taigos juostos iki Vidurinės Azijos smėlėtų dykumų.

Šioje Sibiro dalyje žmonėms gyventi gamtinės ir klimatinės sąlygos labai geros. Plačiosios Barabino ir Kulundino stepės primena Ukrainos gamtovaizdžius; žemė labai derlinga, nereikalaujanti jokio

trešimo. Kitur pasitaiko platesnių miškų su dideliais plotais ariamų žemių, ganyklų ir pievų. Klimatas sausas ir sveikas. Apie 5 mėnesius tęsiasi labai šilta, giedri vasara ir 5 mėnesius šalta su gilia sniego dangas žiema. Pavasaris ir ruduo tęsą trumpalaikius gamtinius perversmus. Didelės upės (Jenisieji, Irtašas, Obė, Tobolas, Tura) pilnos įvairių žuvų, miškuose daug medžiojamų žvėrių ir paukščių. Kraštas žmonių palyginti labai retai apgyventas. Iki ano karo ir net karo ir revoliucijų metais čia žmonės gyveno labai sočiai, pasiturinčiai ir laisvai. Mūsų tautiečiai karo tremtiniai tiesiog stebėjosi patekę į tokią turtingą šalį ir vasarą labai skųsdavosi karščiais... Lietuviai tada didesnio vargo ir skurdo Sibire nematė. Vargingesnieji bei nedarbingieji buvo pakankamai iššelpiami, o kiti lengvai užsidirbdavo pragyvenimui. Tik visus labai slėgė tėvynės ilgesys, ypač ilgą laiką su ja neturint jokio susisieki-

mo ir susižinojimo. Senesnieji Sibiro gyventojai buvo plačiaširdžiai, vašingi ir svetingi žmonės. Čia nebuvo kreiplama jokio dėmesio į žmogaus tautybę, tikybą ir net šio. Kia ar kitokią praeitį, nec daugelis buvo su „praieitimi“, kurią dažnas vengė prisiminti.

Neatsitiktinai aš čia vis dažnai kartoju „buvo“, nes taip buvo tada, kada aš pats ten buvau ir gana plačiai po tą kraštą važinėjau. Sunku pasakyti, kaip pasikeitė žmonių gyvenimo sąlygos per paskutinį dvidešimtmetį. Neabejotinai, kad jos labai pasunkėjo, bet vis dėlto ir bolševikinėje santvarkoje gamtiškai turtingose srityse žmonės žymiai geriau ir lengviau gyvena. Esu įsitikinęs, kad

senieji sibiriečiai ir dabar turi pakankamai maisto ir šaltai žiemai drabužių, kurių jie nešykšti ir padoriam atveivui.

Spaudos pranešimuose ir mūsų giliai apgailestaujamų išvežtųjų atsiliepimuose buvo paminėti Novosibirsko (buv. Novonikolajevsko), Barnaulo, Slavgorodo miestų vardai. Atseit, ten yra patekusi bent dalis išvežtųjų lietuvių. Tie miestai kaip tik yra mano minėtos Vakarų Sibiro srities centre. Novosibirskas prie didžiojo Sibiro geležinkelio ir Obės upės, tarp Omsko ir Tomsko; Slavgorodas apie tris šimtus kilometrų nuo Omsko į pietus; nuo Omsko iki Slavgorodo yra nutiestas Kulundino geležinkelis. Kiek toliau į pietus nuo Novosibirsko yra Barnaulo miestas, kurį taip pat nutiestas geležinkelio linija iš Novosibirsko. Taigi, tie mūsų tautiečiai, kurie yra nuvežti į šiuos miestus ar jų apylinkes, gyvena gamtiškai labai sveikame ir turtingame, gerų žmonių gyventame krašte. Kiek tuos žmones neigiamai paveikė pilietinis karas ir bolševikų viešpatavimas, sunku pasakyti. Vis dėlto maloru girdėti, kad mūsų brolių bent dalis pateko į tokią gerą ir turtingą kraštą, kuriame lietuviai, ypač

Sibiro lietuvių batalionas, yra paikę labai gerą savo vardą.

Suprantama, aš čia nenoriu nelaimingų išvežtųjų gimines bei pažįstamuosius nurašinti ar pradžiuginti, nes nežinau bendrą dabartinį tenykyčių gyvenimo sąlygų ir kaip mūsų ištremtieji ten bolševikų laikomi. Tenorėjau tik suteikti žiupsnelį duomenų apie aną tolimąjį kraštą, nuo mūsų esantį beveik už 5000 kilometrų.

ANT. BRUZAS

Giarabubo aerodromo puolimas

Mūsų eskadrilė gavo įsakymą žemu skridimu pulti aerodromą Giarabubo eazėje. Tuo pat metu viena kovos grupė turėjo aerodromą bombarduoti. Mus lydėjo greitieji Me 109, kad mes savo darbą galėtume ramiai atlikti.

Užpakalyje palikę didžiulius dulkių debesis, mes kylame į Afrikos dangų. Greitai mūsų aerodromas išnyko iš akių. Viršum X, mes susitinkame bombonešius ir naikintuvus, o po to skrendame į pietus. Apačioje — gelsvai rusva dykuma. Jokios gyvybės, jokio krūmelio — vienas smėlis. Čia gamta sukūrė didelę niekieno šalį. Viršum Egipto Libijos sienos mes matome sudėgusio forto sienų likučius, buvusios kovos žymes. Išilgai spygliuotų vielų tvoros Libijos sienos, mes skrendame toliau į pietus. Ne taip jau ilgai trunka mūsų skridimas. Šit, jau matome tamsius debesius, jau iš tolo pažymėtus dulkių debesimis: anglių žvalgybiniai šarvučiai. Šiandien mes juos paliekame ramybėje, nors mums ir labai niežti pirštus juos apšaudyti. Mes leidžiamės žemyn, o bombonešiai ramiai skrenda, kaip ir iki šiol. Šit, jau matome oazę — mažas palmių miškelis. Tai reiškia vandenį, tai reiškia žmones ir gyvulius — bet kartu ir karas čia atsilankė.

Mes staigiai leidžiamės žemyn ir smingame į žemę. Svaiginančiu greičiu priartėjame per tris metrus nuo aerodromo. Virš mūsų žiba sidabriniai kovos lėktuvų lėmenys. Jau ir sunkioji zenitinė artilerija susigriebė ir pradėjo pašėlusiai šaudyti. Mes atskridome į kovos vietą. Aš paspaudžiau visus mygtukus — Viešpatie, kokie čia taikiniai! Čia stovi lėktuvas prie lėktuvo. Mano akys vos gali vieką teisingai įžūrėti. Čia prie lėktuvų dirba mechanikai, ten stovi tankų viršininkai. Bet šis tankus vaizdas trunka tik vieną akimirklį. Sušvilpa mūsų šūviai. Aerodrome kyla laukinis sąmyšis. Į visas puses laktu žmonės.

Niekas nepadaeda, šį kartą jūs užklipti. Bet ir lengvoji zenitinė artilerija nemiega. Pro mūsų ausis švilpia šviečiamosios kulkos. Vadinas, čia bus karšta. Mano dešinysis nykštis spaudžia bombos mygtuką; mūsų mažosios bombos krinta iš lėktuvų. Apačioje šykla žemių fontanai. Čia negali būti smūgio pro šalį. Kelios mašinos paskesta skaidroje lieponoje. Kiek jų sužalos mūsų bombų skeveldros? Aerodromo pakraštyje stovi viena sunkioji zenitinė baterija. Aš matau, kaip mano eskadrilės vadas lėktuvo ginklais baterijos tarnybą padaro netenkmsmingą.

Aerodromas užpakalyje mūsų. Staiga jis visas susisupa į juodus dūmų debesis. Kovos lėktuvai padėjo savo kiaušinius. Bet jau kitas įvykis atkreipia mano dėmesį. Ka'rysis mano eskadrilės vado motoras „springsta“ — balta dūmų uodega beveik paslepia lėktuvą nuo mano akių. Ach, manau aš, kalrysis motoras yra pašautas. Jau propeleris sukasi pama-

žu ir pagaliau sustoja. Ar išlaikys antrasis motoras? Šis klausimas visus mus jaudina. Tik greičiau iš čia! Mes ruošiamės pabėgti. Praeina penkos minutės, mūsų „šefo“ lėktuvas vis smunka žemyn. Dabar mums aišku: antrasis motoras taip pat kažką gavo.

Prėš mus pasirodo nedidelis druskos ežeras. Dideli dulkių debesys — eskadrilės vadas buvo priverstas nusileisti. Mes matome, kaip igula palieka lėktuvą. Ačiū Dievui, iki šiol viskas gera! Tik kas toliau? Mes vis tebesame priešo žvalgybinių šarvučių zonoje. Žemai skrisdamas, aš artėju prie nusileidusio lėktuvo. Matau savo šefą mosuojantį. Aš supratau. Neįtikėtina! Laimingas atsitikimas! Rodos, ta vieta buvo skirta nusileisti. Aš pradėtu leistis, bet šefo raudonasis laktūnas vyr. viršila S. man užbėgo už akių.

Jau jis leidžiasi. Aš galvoju: ten reikia išgelbėti du žmones. Ar lėktuvas dėl sklampusio smėlio galės atsipiešti nuo žemės? Aš pasiryžiu taip pat nusileisti ir palmti vieną igulos narį. Viskas eina gerai. Aš matau savo šefą kruvinu veidu lipant į lėktuvą. Radietas greitai persikėlė pas mane.

Dabar tik greičiau skristi. Aš slūdžiu radijogramą į namus. Mūsų senoji „Dora“, šefo lėktuvas padegamas. Skrendame į namus. Per ilgą trunka mūsų grįžimas. Su reikalnaga kantrybe pasiekiamo savo aerodroma.

PULGIS ANDRIUSIS

Kaunas tarp 17 ir 18

Yra tokių kauniečių, kurie iš tarnybos taip skuba namo, kad vargiai stabterėtų valandėlę, jeigu net gatvėje pamatytų savo nuosavą viršininką, ištiktą nelaimingo atsitikimo: paslydusį, niktėrėjį koją arba dar apvertkiesniam būvyje. Nei pažįstamas, nei jaunystės draugas, nei prašmatniausios filmo plakatas, pagaliau, nei automobilijų katastrofa, nei gaisras, nei kita gamtos ryškė tokio žmogaus nesulaikys gatvėje, kada jis po tarnybos bėga namo.

Ir kaip gi jis neskubės, kad šeimos ratelyje, kaip ir k'kviera pavakarį, bus lošiamas tūkstantis, paskum bus išklausomi visi juokingi įvykiai, atsitike per dieną kiekvienam šeimos nariui. Kaip motina, bekepdamą blynus, nusivisnoli mažąjį pirštelį, kaip bulvės skutant, nukrito peilis, o po to ji pamaniusi, kad kažkas skuba. Ir neilgai laukus, atėjęs toks keistas pūnas klausia, ar čia neišnuomojamas butas iš trijų kambarių. Jo ūsai būvę apšerkšnėje, o nosis perdaug raudona, kad vargiai gal' m. manyti, jog toks raudonumas galis atsirasti dėl šalčio priežasties.

Po motinos raporto žodis perduodamas vyresniajam sūneliui, kuris mokykloje susimainys kaltošais, bet namo atsnešęs daug geresnius, vadinas, nėra reikalo bijotis: savininkas pirmiau susirūpins, negu jis. Be to, mokytojo kaklarakštis šiandien būvęs nukrypsęs ne kaip paprastai į dešinę, bet į kairę, o kaimyno Petrukas plūžęs į ledą ir neatėjęs į pamokas.

Ir kol išklausomi dieniniai pranešimai iš a'meninių šeimos narių frontų, kol kiekvienam nuotykiui pridedami komentarai, ateina vėlus vakaras. O čia dar tūkstančiai, radijo išklausymas, planavimo komisijos posėdžiai rytojaus dienai... Daina be galo.

Tokie kauniečiai reporteriai yra mirę. Stačiai beviltiški, nes jų saviavila neišėina iš namų židinio ribų ir vyksta per uždaryt durų. Tačiau naminių žmonių nepamatyti nei skaitykloje, nei kavinėje, nei meno salone, nei teatro priangalyje grūdantis prie kasos, nei kitoje viešumos ženklui pažymėtoje vietoje. Ir jeigu tokį pastebėsi kada pramoje, salėje, tarp tėtų, švogerių, uošvių, pusbrolių, svainių, sūnėnų, žentų, pusseserių, tai žinok, kad jo gyvenime labai reikšmingas įvykis: varduvis, išleistuvis, gimtuvis arba kurios kitos ūvės, išskyrus, žinoma, laidotuves, mirties sukaktuves ir skirtuves.

Ir, aišku, po tokio viešo pasirodymo ta šeima ilgus metus kalbė:

- Tai smagiai laiką praleidoriai!
- Tačiau ne kiekvienas kauniečių turi šeimos židinį, pagaliau, ne kiekvienas židiny turi tokius sklandžius pamatus, kad pro jų plyšius neišsiskverbtų viešojo gyvenimo potvynio bangos. Tarp septyniolikos ir aštuoniolikos, kada padėtas šaukštas, numesta ties tuščia lėk'se servetėlė, iš tarpudantės iškrapštyta paskutinė liekana. Kauną apsiaučia nerimas, chroniškas ilgesys:
- O kaip ten frontuose?
- O kaip ten baigėsi Jonaičiui šachmatų partija?
- O kaip išsimiegojo po vakarykšės mano mielas prietelius Kelmutis?
- O kaip pasibaigė tie visi May romano „Per dykumą“ didvyrio vargai?

Tiek klausimų, kiek žmonių vadinas, tūkstančiai. O klausimai turi tą kvailą papratimą, kad turi būti tuojau išsprędžiami. Čia tūkstančiai kauniečių keliai ir pasiskirsto įvairiomis kryptimis. Sau, gok Dieve, tarp 5 ir 6 valandų būti funklierium arba kabėklos gembininku arba kavinės kasininku arba bibliotekos vedėju!

Ir štai už durų miršta įtemptas gatvės triukšmas, padrikas praeivių klegesys. Apšviestais laiptais kylame į Kauno centralinės bibliotekos skaityklą. Net nepatogu darosi, kai atidarai duris ir patenki į salę su iš gatvės atsineštais jausmais veide: girdėtu juokingu anekdotu, linksmu dialogu, piktu pokalbiu tarp dviejų susidūrusių kaktomis praeivių. Šioje salėje veidai nevadė nuo tokių pilkų jausmų. Čia kauniečiai pakilę į minties empirėjus, į mokslo palaimos šalį, į meno dausas. Štai ant stalo nusimetę lankščią kepuraitę su žalu lankeliu, jaunuolis išsitiesęs storą žurnalą komplekta. Greta atsikleidęs sasiuvinį ir uoliai stengiasį pašėliu perkelti su-raityta — suraizgyta lėktuvo ar radijo schemas braižinį. Galime valžduotis, kiek tos linijos turi bendro su čiuožykla arba baidančia gatve arba kvatojančia kino seansu! Tad ir nenustabu, kad jamojo braižytojo veide dingę visi žemiškieji niekniekiai, visos tuštybės šio svieto.

Jeigu šiuo šalčių metu gyventų musės, tai jų skridimą aiškiai girdėtumei skaityklos salėje, kurioje, be popierių čėžėjimo, daugiau nė garso. Naujas ateivis, vos spėjęs prisėsti prie laikraščio, krenta į tylos bedugnę. Labai ramaus būdo turi būti skaityklos vedėjas, kuriame tenka čia išsėdėti kelias valandas, nepraturus žodžio! Nuo plepėjimo nukentėję vyrai turėtų savo žmonas komandiruoti į skaityklas.

Ir visų tų kantriųjų skaitytojų nenugalima didžiūma sudaro gyviausias amžius — jaunimas! Šis amžius viską pakelia: ir judrumą ir mirtiną tylą.

Visai kitas vaizdas apačioje, kur išduodamos knygos parsineština. Čia bus per švelniai pasakyta, jei šį kambarį pavadinime knygu jomarku, kuriame šeiminkinėjama mokyklinis jaunimas. Yra ko suirūpinti: katės maiše nenupirksi, o knygos pagal katalogą neišsirsinki. O jeigu jau sako draugas Jonas, kad gerai, tai kitas reikalas:

- Duok man tą, su kaubojaus.
- Kad jau atidaviau Promskiokui. Prašyk, kai jis perskaitys...
- Tai ir aš tau neduosiu savo muškietininkų!
- Maną, kad pagąsdinsi? Man Vytaš žadėjo savo džingulius.
- Kartotekos vedėja turi nemaža vargo: — Panele, ar negalėtumėt man duoti antro tomo?
- Kad šio romano tik vienas tomas, — aiškina panelė.
- Publikoje juokas:
- O ką, gaval ilgą nosį, Petrai!
- Petrai čia nėra jokio juoko, nes romano autorius buvo toks begėdis, kad neparašė antrojo tomo.
- Čia, apskritai, viskas eina rimtai. Rimtai įdodinėja raiteliai be galvos, indėnai lupa skalpus, liekioja ant kilimų. Saharos smėlyje kepa stručio kiaušinius išalkę keliauninkai.
- Mes taip pat, atsiveikinę su biblioteka, keliuokime, sakysim, į meno saloną, kurį pravėrus, padvelkia pavasario vėjas, žydi alyvos gandrai kalena gūžtose, mirga mėnesenos juosta ežere. Ir visa tai tik ką tėjus iš gruodžio mėnesio apšerkšnįjusio gatvės! Paratdusi lankytojo nosis staiga stojasi prieš Zmuidzinavičiaus kaitrią vasaros dieną arba Mackevičiaus mėlyną Kapri salos dangų, žydinčias oleandras, magnolijas. Menas galingas ir stebuklingas: apšalęs svečias netrukus pajunta šilumą. Žinoma, ne vien dėl to, kad paveikluose šilta; čia daug kuo prisideda ir jaukiai prikurinti meno salono pečiai.
- Kaip tau patinka Zikaro „Kova su devyngalviu Maskvos slibinu“?
- Truputį netikslum: išbrovė...
- Kokių? Juk darbas, rodos, visai meniškas atliktas?
- Matai: Maskvos slibinas nė vienos galvos neturėjo...
- Jeigu paveiklas iškabinti aikštėje, vadinas, kiekvienas kauniečiai turi teisę būti jų teisėjas:

— Žiūrėk, čia, rodos, Maskvos vartai, ir kuriuos su kardu trenkia Algirdas?

— Nu taip, tie patys.

— Prasti vartai, broliu, kad kardas dar nespėjo suduoti, o vartai jau subirė, je...

Zmuidzinavičiaus paveikslai turi daug draugų, tačiau, kaip visada skonio dalykuose, atsiranda ir nepatenkinio:

— Et jau, tikras sacharinas!

— Ša, gerbiamasis, dar kas pamany, kad mes — spekulantai!

Prie modernistų stovi retesnė grupelės ir atkakliai stengiasi atrasti paveiklo mintį — tuose brūkšniuose, dėmėse, kamuose. Sunkokas darbas. Vienas pažįstamas nusiverčia patį modernistą ir prašo pašikinti:

— Čia, matot, svarbu derinys spalvų šiltumas, formos išteškojimas, reikia pajusti dinamiką...

Tačiau kaip atrodo iš klausytojo veido, dalykas nė kiek nepaaiškėjo, bet viešojo padarumo sumetimais jis atako:

— A, dabar suprantu...

Keletą žingsnių nuo meno salono pajėjęs, matome judriai varstomas duris ir išsiveržiančius garus. Šioje kavinėje kauniečiai pagaliau pasijunta laisviau: čia nereikia nusimanyti nei apie modernizmą, nei kitas meno sroves. Čia reikia tikrai arba klausyti arba pačiam plepėti. Abiem atvejais pasisekimas patikrintas. Žiūrint, prie kokios kompanijos prisėsi. Jei neturi geros nuotaikos, sėsk prie plepių, o jei pritivinkęs linksmu naujienų, išgelbėk nuo melancholijos tyliuosius. Iš tų dviejų punktų ir susidaro kavinės elsmas.

Vos tik įėjus su šalčio garų kamuoliu, prieškambario kampe visada pasėbėri vienišą raudoną poną. Tai — atkeklius ponas. Nebijo nei šalio, nei kamšat'ės. Jo paslaptį pavyko išaiškinti. Mat, pradėjus šinkuoti alų, šioje artimiausioje nuo užtvoros vietoje yra daugiausia vilčių gauti didesnę porciją. Taip sakant, vienišas ponas padavėjomis visą laiką

— Duok man tą, su kaubojaus.

— Kad jau atidaviau Promskiokui. Prašyk, kai jis perskaitys...

— Tai ir aš tau neduosiu savo muškietininkų!

— Maną, kad pagąsdinsi? Man Vytaš žadėjo savo džingulius.

Kartotekos vedėja turi nemaža vargo: — Panele, ar negalėtumėt man duoti antro tomo?

— Kad šio romano tik vienas tomas, — aiškina panelė.

Publikoje juokas: — O ką, gaval ilgą nosį, Petrai!

Petrai čia nėra jokio juoko, nes romano autorius buvo toks begėdis, kad neparašė antrojo tomo.

Čia, apskritai, viskas eina rimtai. Rimtai įdodinėja raiteliai be galvos, indėnai lupa skalpus, liekioja ant kilimų. Saharos smėlyje kepa stručio kiaušinius išalkę keliauninkai.

Mes taip pat, atsiveikinę su biblioteka, keliuokime, sakysim, į meno saloną, kurį pravėrus, padvelkia pavasario vėjas, žydi alyvos gandrai kalena gūžtose, mirga mėnesenos juosta ežere. Ir visa tai tik ką tėjus iš gruodžio mėnesio apšerkšnįjusio gatvės!

Paratdusi lankytojo nosis staiga stojasi prieš Zmuidzinavičiaus kaitrią vasaros dieną arba Mackevičiaus mėlyną Kapri salos dangų, žydinčias oleandras, magnolijas. Menas galingas ir stebuklingas: apšalęs svečias netrukus pajunta šilumą. Žinoma, ne vien dėl to, kad paveikluose šilta; čia daug kuo prisideda ir jaukiai prikurinti meno salono pečiai.

— Kaip tau patinka Zikaro „Kova su devyngalviu Maskvos slibinu“?

— Truputį netikslum: išbrovė...

— Kokių? Juk darbas, rodos, visai meniškas atliktas?

— Matai: Maskvos slibinas nė vienos galvos neturėjo...

Kauno radijas

KETVIRTADIENIS, XII. 11.

3.00 Vokiečių kariama; 6.15 Malda, dienos mintys. Rytinis koncertas (pl.); 6.40 Mankšta moterims. Vak. Danutė Nasvytytė; 7.00 Žinios vokiečių k. RP.; 7.15 Žinios lietuvių k.; 7.30 Koncertas RP.; 8.00 Pl. muzika; 8.20 Koncertas RP.; 9.00 Žinios vokiečių k. RP.; 9.15 — pertrauka; 10.00 Karo muziejaus dūdų orkestro koncertas. Dirig. Em. Gallevičius; 11.00 Garsieji dainininkai (pl.); 12.00 Varpų muzika iš Karo muziejaus; 12.05 Pl. muzika; 12.30 Žinios vokiečių k. RP.; 12.45 Pl. muzika; 13.00 Žinios lietuvių k.; 13.15 Vidudienio koncertas RP.; 14.00 Žinios vokiečių k. RP.; 14.15 Popietinis koncertas RP.; 15.00 Žinios vokiečių k. RP.; 15.30 — 16.00 — pertrauka; 16.00 Puigis Andriusis: Aptomdytam Kaune; 16.15 Balio Dvar'o fortepijono recitalis; 16.45 Žinios lietuvių k.; 17.00 Žinios vokiečių k. RP.; 17.15 Garsų paradai (pl.); 17.45 Iš Juozo Žiabiso poezijos; 18.00 valanda Garsų paradai (tesynis). Dalyvauja pianistas Aleksas Mrozinskas ir studentų kvartetas; 18.30 La'ko įvykiai, pranešimai iš fronto, paskaitos karo ir politikos temomis ir žinios vokiečių k. RP.; 20.15 Simfoninis koncertas iš Vilniaus; 21.00 Žinios lietuvių k.; 21.10 Lietuvių nacionalistų partijos pranešimai; 21.20 Simfoninis koncertas iš Vilniaus (tesynis); 22.00 Žinios vokiečių k. RP.; 22.15 Šokių muzika (pl.); 23.00 Programos pabaiga.

Kauno Didysis Teatras

Trečiadienį, gruodžio 10 d., **PRISIKELIMAS**
P. Vaidiūno 5 v. komedija
Bilietai nuo 0,20 — 1,00 RM
Abonent. bilietai galioja
Penktadienį, gruodžio 12 d., **ČIGONŲ BARONAS**
J. Strauss'o 3 v. komiška opera
Bilietai nuo 0,50 — 2,50 RM
Abonent. bilietai galioja
Šeštadienį, gruodžio 13 d. vakare **BRANDOS ATSTATAS**
L. Fodoro 3 v. pjesė
Bilietai nuo 0,20 — 1,20 RM
Abonent. bilietai negalioja
Sekmadienį, gruodžio 14 d. vakare **R'GOLETTO**
G. Verdi 4 v. opera
Bilietai nuo 0,50 — 2,50 RM
Abonent. bilietai negalioja

Kauno Jaunimo Teatras

Sekmadienį, gruodžio 14 d., 14 val., **KELIAUJANTI PUIRENA**
Manfred'o Kyber'o 4 veiksmų 10 pav. pasaka — jaunimui.
Bilietai nuo 0,40 — 1,00 RM.

Bilietai parduodami teatro kasoje kasdien nuo 10—15 ir nuo 17—19 val.

Valstybiniams ūkiams reikalingi atitinkamo išsilavinimo, turį stambesnių ūkių arba dvarų valdymė kelnių metų praktika, administratoriai ir ūkvedžiai. Taip pat reikalingi prityrę buhalteriai. Pagaudaujamas vokiečių kalbos mokėjimas ir amžius tarp 30 — 50 metų.

Su pasiūlymais kreiptis į Valstybinių ūkių Departamentą Kaune, Kestučio g-vė 15 nr., kambarys Nr. 101, tel. 32597. 4563(2)

I LAISVĖ

Kaunas, Duonelaičio 24.

REDAKCIJA interesantus prilyminėja 12—13 ir 17—18 val. Telefonai: vyr. redaktoriaus 20520, red. sekretoriaus 21414, redakcijos 20530.

ADMINISTRACIJA dirba nuo 8 ligi 18 val., prieš šventadienius — nuo 8 ligi 15 val. Tel. 26375.

Prenumerata (laikinė, siunčiant paštų) 1 mėn. užsisakantiems 1 arba 2 egz. po 2 RM egzempliorius, užsisakantiems daugiau kaip 2 egz. — po 1,50 RM egzempliorius. Pinigus galima siųsti paštu arba per Lietuvos Banko skyrius „Spaudos Žodis“ a. a. b. vardu (papr. ein. sask. Nr. 161560) Lietuvos Bankui Kaune.

Skelbimai: Smulkūs skelbimai už kiekv. 15 žodžių arba jų dalį: 1) darbo ieškantiems 0,30 RM; 2) darbo siūlantiesiems 1,50 RM; 3) pirkimo ir pardavimo reikalais 2 RM.

Vaidinių ir prekybinių įstaigų, imonių, gydytojų ir pan. skelbimai 1 petito eilutė 0,50 RM. Skelbimai priimami administracijoje darbo metu ir tapinami sekandios dienos numeryje.

Laidžia a. a. b. „Spaudos Žodis“ Spausdina „Žalio“ spaustuvė (Kaunas, Duonelaičio 24).

Sportas

Sporto vakaras Savitarpinės Pagaibos naudai

Prie talkos Savitarpinės Pagaibai konkrečių darbų prisideda ir sportininkai. Sekmadienį, gruodžio 14 d., Kūno Kultūros Rūmai rengia sporto vakarą, kur'o visas pelnas skiriamas Savitarpinės Pagaibos reikalams. Vakaro programoje numatyta tautiniai ir meniniai šokiai, meninė mankšta, gimnastika, stalo teniso, kumščiasvydžio ir krepšinio rungtynės. Programoje malniai sutiko dalyvauti ir vokiečių kariuomenės sportininkai bei gimnastai. Vakaro pradžia 18 val. Bilietai galima įsigyti nuo gruodžio 12 d. Kūno Kultūros Rūmų buhalterijos kasoje. Vakaro programa numatyta įvairi, nuotaijinga. Joje pasirodys eilė geriausių sporto pajėgų — susidomėjimo netruks. Todėl bilietas verta pasirūpinti iš anksto. Parama Savitarpinės Pagaibai — yra tinkamas to susidomėjimo akstinas, juo labiau, kad tai bus gera proga pamatyti sportinio jaunimo gražią demonstraciją.

Geriausios Europos plaukikės

Tarptautinis plaukymas 1941 m. sezono nepasizymėjo kokiomis nors ypatingomis rungtynėmis ir sensacijomis. Dėl žinomų aplinkybių sezonas praėjo gana ramiai. Aišku, moterys turėjo mažiau dėkingų progų parungtyniauti tarpvalstybiniuose susitikimuose, nei vyrai. Vis dėlto į sezono pabaigą moterys parodė gerus pasekmių, ir idomu pažvelgti į statistikinius duomenis.

100 m laisvu stiliumi 1. B. Petersenė (Danija) 1:06,6 min., 2. Harupė (Danija) 1:06,7 min., 3. Van Veenė (Olandija) 1:06,8 min., 4. Stiljė (Olandija) 1:07,2 min., 5. T. Petersenė (Danija) 1:07,9 min., 6. Hvegerė (Danija) 1:09,8 min. Kaip įprasta, čia pirmąja nenugalimos danų plaukikės ir jų pirmavimui ypatingos konkurencijos nesimato, nebent tik iš olandžių pusės.

400 m laisvu stiliumi 1. Hvegerė (Danija) 5:03,0 min., 2. Van Veenė (Olandija) 5:35,3 min., 3. Vamosė (Vengrija) 5:45,6 min., 4. Thavfelinė (Švedija) 5:49,1 min., 5. Thallerė (Vokietija) 5:50,0 min., 6. Mirbachė (Vokietija) 5:50,4 min. Hvegerė čia visa klase geresnė už likusias plaukikas. Iš-

keitinas geras Vamosės ir Thavfelinės pasirodymas.

200 m krūtine 1. Schmidtė (Vokietija) 2:59,1 min., 2. Kapellė (Vokietija) 3:01,5 min., 3. Soerensenė (Danija) 3:02,5 min., 4. Harmannė (Vokietija) 3:03,6 min., 5. Biflandė (Olandija) 3:05,8 min., 6. Waalbergė (Olandija) 3:06,4 min. Šitame nuotolyje varžosi olandės ir vokiečių. Danės čia niekad neavaidino lemiamo vaidmens, išskyrus pavienius švystelėjimus. Waalbergė turėtų pelnyti geresnę vietą, nei šeštoji. Pažymėtina, jog šiame nuotolyje Europos plaukikės yra be konkurencijos.

100 m nugara 1. B. Petersenė (Danija) 1:14,6 min., 2. Harupė (Danija) 1:14,7 min., 3. Joergensenė (Danija) 1:15,0 min., 4. Kintė (Olandija) 1:18,0 min., 5. Feggelenė (Olandija) 1:18,6 min., 6. Weberė (Vokietija) 1:19,7 min. Truputį netikėta, jog danės paglemžė pirmąsias pozicijas, kai 100 m nugara visuomet stipriai pasireiškia olandės, dabar nustumtas ir kuklesnės vietos. Kintė pasiryžus startuoti už Vokietiją, Olandijos stiprybėlės grės dar didesnis pavojus, nes ant kulnų lipa tokios pajėgos, kaip Novakė (Vengrija) — 1:19,9 ir kt.

Vertinant atskirų kraštų pasirodymą, pirmoji vieta teiktina Danijai (75 taškai), toliau eina: 2. Vokietija (62 taškai) ir trečioj vietoj vos vienu tašku mažiau tesurinkusi Olandija (61 taškas). Kitos valstybės toll užpakalyje.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Per rungtynes su Admira kal kurie garsios futbolo komandos Austria žaidikai pasizymėjo nesportišku elgesiu ir buvo nubausti tokiomis bausmėmis: Rirschas — vienu metų diskvalifikacija, Strohas — 9 mėn., Adamekas — 4 mėn., Andritzas — 4 sav. ir Mockas — 2 sav. Išeliminavimas tiek gerųjų žaidikų gali atsiliepti į pasekmes. Kaip žinome, Austria dabar pirmąja ir sekmdienį, nors žaidė susilpnintos sudėties, įveikė Sturni Graz 6:0.

Pranešame, kad buvusi Valstybinė Kartoninių Gaminų Dirbtuvė „Kartonažas“, dabar pavadinta **Kartoninių Gaminų Dirbtuvė ir Litografija „GIEDRA“**

Kaunas, Duonelaičio g-vė Nr. 41
Telefonai: Direktoriaus - 28726, techn. vadovo - 24517, vyr. buhalterio - 25214
Atliekame įvairiausių kartoninių dėžučių užsakymus, įvairius litografinius darbus: etiketes, plakatus, žemėlapius ir kt. Be to kad patenkinti klientus išplėtėm užtamsinimams **ponieriniu langu užuolaidų gamybą**
Užuolaidų užsakymus atliekam ir privatiems butams
K. G. D. ir L. „Giedra“ Administracija

SMULKŪS SKELBIMAI

Siūlo darbo

Reikalinga pardavėja. Kreiptis Laisvės al. 18 nr., IV aukštas, but. 1. 4588(1)

Klaunorių (Šiaulių ap.) bažnyčiai tuoj reikalingas vargonininkas. Sąlygos geros. Klebonas. 4592(1)

Tuoju reikalinga tarnaitė. Višinskio 30, b. 17, tel. 28765. 4585(1)

Mažai šeimai skubiai reikalinga tarnaitė. Kreiptis: Savanorių prosp. 73, b. 3. Rekomendacijos būtinos. 4595(1)

Reikalinga ateinanti tarnaitė. Kreiptis nuo 17 val. Vydūno al. 4, b. 2. 4601(1)

Skubiai reikalinga prityrusi kirpėja, vyrų kirpykloje. Radviliškis, Vasario 16 d. g. Nr. 7. Lastauskas. 4570(5)

Mažai šeimai reikalinga švari, mokanti virti tarnaitė. Kreiptis Laisvės al. 39, b. 2. 4566(1)

Skubiai reikalinga tarnaitė, atelnanti arba nuolatine. Teirautis iki 13 val. Laisvės Alėja 10, bt. 4. 4559(1)

Ieško darbo

Jaunas, nevedęs vargonininkas ieško vietos. Turi keturių klasių išsilavinimą, penkių metų praktika ir rekomendacijas. Rašyti nurodant sąlygas Jonui Gaučiui, Kirdeikiui. 4488(2)

Prityres elektro monteris ieško atitinkamo darbo. Ožeskiėnės g. Nr. 20, b. 3, teirautis nuo 18 val. iki 21 val. 4520(1)

Jauna mergaitė, mokanti lietuvių, lenkų, rusų ir pakendiamai vokiečių kalbas ieško atitinkamo darbo. Kreiptis: Šiaulių g. 36, b. 4. 4535(3)

Mokas gerai vokiečių — lietuvių kalbas ieško nuo 1942 I. d. nuolatines tarnybos. Pranešti: Siūly g. 20, b. 2. 4582(5)

Jauna inteligentė, mokanti vokiečių kalbą, ieškau kur nors darbo valgykloj arba krautuvėj ir t. t. Siūlyti: M. Stanaitytė, Kanto g. 3, b. 7. 4587(4)

Ieškau padavėjos ar pardavėjos vietos. Moku šiek tiek lenkų ir vokiečių klb. Siūlyti: Ciurlionis g. 13, b. 7, tel. 25576. 4602(1)

Jaunas, gabus politinis kalnys, pergyvenęs Červenės tragediją, buv. Vandenu V-bos asm. skyr. vedėjas ir raštvedys, galis vesti raštine, su 2½ mt. stažu, ieško atitinkamos tarnybos. Siūlyti: Rotušės a. 4, b. 12, dël St. 4597(1)

Jaunuolis, baigęs 6 gimnazijos klases, ieško atitinkamos tarnybos raštinėj ar prekyboj. Kreiptis raštu: Kaunas, Kalniečių g-vė Nr. 3, bt. 1. 4578(1)

Parduoda, perka

Parduojama elektrinis presas, kišeninis laikrodis firmos „Tissot“, jūros udros ir karakulo kalnieriui, moteriškas paltas, suknelės bliuskutės, Sužinoti: Laisvės al. 60, bt. 12, nuo 17 val. ir ten pat pirkis radijo aparatą naujienės laidos. Siūlyti telefonu 24582. 4606(1)

Parduodamas naujas telefonas — Llis Master's Voice. Tel. 25748. 4498(2)

Parduodu naują SMOKINGA. Pirkis vyr. žiem. PAUTA (kaulius) ir treninę. Siūlyti: telef. 28533. 4420(3)

Kas ieško pirkti ar turi parduoti namą — sklypa, kreipkitės kontoron „Butas“, Malronio 25, tel. 26759 nuo 8—17 val. 4605(1)

Parduodamas langų temdymui šviesos nepraleidžiantis popieris. Kaunas, „V“ knygynas, Laisvės al. 42. 4603(1)

Parduodami vyriškas žieminis, rudėninis ir moteriškas žieminis paltas. Putvinskio 40, b. 4, nuo 8—10 val. 4590(1)

Parduodamas geras arklys ir naujas ūkiškas vežimas. Kreiptis: Palemonas, A. Rėklaitis arba Kaunas, Miškų g. 10, nuo 9—14 val., telef. 28133. 4584(2)

Pirkis gerą, farnleruotą, miegamąjo kambario baldų komplekta. Skambinti telef. 29488. 4583(2)

Pirkis gerą rūbinę ir knygoms spinta. Siūlyti šio laikraščio administracijai, L. G. 4598(1)

Pirkis moterišką žiemini paltą. Siūlyti Kaunas, Kipro Petrausko g-vė Nr. 30, b. 4. A. Pavalkis. Telef. 28419 nuo 14—17 val. 4572(1)

Skubiai pirkis geležinį ar koklinį pečiuka, dydis nesvarbu. Pasiūlymus prašom teikti tel. 24141 nuo 8.30 — 16.30 val. 4561(2)

Parduodamas motociklas su prjekaba. Gedimino 7a. telef. 27968. 4567(1)

Pirkis gerai išlaikytą radijo aparatą 7 lampų („Blaupunkt“ arba „Philips“). Skambinti nuo 9 iki 12 val. telef. Nr. 22948. 4580(1)

Butai ir kambariai

Panele iš Vokietijos skubiai reikia gero, ramaus, šilto kambario arba 2 maž. kamb. su baldais arčiau m. centro. Tarp 9—15 val. pranešti tel. 41276. 4591(2)

Reikalingas šiltas kambarys be baldų. Pranešti telef. 27626 darbo dienomis 9—16 v. 4604(1)

Išnuomojamas kambarys su baldais, aptarnavimu ir atskiru įėjimu. Jankaus g-vė 25, b. 1. 4573(1)

Išnuomojamas kambarys su atskiru įėjimu be baldų. Kreiptis nuo 14—17 val. Fryko g-vė Nr. 12. 4574(1)

Gydytojui be šeimos reikalingas kambarys su baldais ir patogumais. Pagaudaujama Zallojo kalno rajone, netoli nuo miesto centro. Pasiūlyti telef. 41534. 4571(1)

Išnuomojamas vienai moteriai kambariukas ir virtuvėlė Zaliakalnyje. Sužinoti telefonu 26759 nuo 9 iki 18 val. 4576(1)

Vilijampolėje išnuomojamas atskiras namelis. Sužinoti: Laisvės al. 18, IV aukštas, b. 1. 4589(1)

300 rb., kas nurodys butą (3 kamb., virtuv., patog.). Tel. 25748. 4497(2)

Reicho vokiečių reikalingas šiltas ir gerai mebliuotas kambarys miesto centre. Pranešti laikr. adm. 4490(1)

Keičiu butą 2-jų kambarių su virtuve, į 1-ną kambarį su virtuve. Pagaudautina nuo Gedimino gatvės iki senamiesčio. Sužinoti: Miško g. 6, b. 3. 4544(1)

Įvairūs

JEI IŠVERSTI KĄ NORS REIK, I SAPIEGOS 6 EIK.

Provincija vertimus gali siųsti paštu. Smulkesnių informacijų reikalauti laiškais. Atsakymui idėti pašto ženklą. Kaunas, „Plunksna“, Sapiegos 6, tel. 23727. 4182

Pamestas pašymėjimas, išduotas 1941. XI. 13 Valstyb. Malūno ir Lentpūvės Nr. 2. Povilui Kamarauskui. 4568(1)

Žymiai pakeltos superkamam vietiniam tabakui kainos

Ponui Reicho Komisarų Rytų Krašto sutikimo ir Generaliniam Komisarui Kaune nustačius, Valstybinis Tabako Treistas ūkininkams už pristatytą vietinį tabaką moka naujas žymiai pakeltas kainas:

Tabakas už kg RM I r. 2.—, II r. 1,60, III r. 1,30, IV r. 0,80, V r. 0,32.

Machorkos už kg RM I r. 1.—, II r. 0,75, III r. 0,50, IV r. 0,35, V r. 0,15.

Be to, tabako statytojai pagal pagėdavimą gali būti atlyginami 10% parduoto tabako vertės rūkomojų tabaku arba popirosais.

Tabaką superka žemiau išvardinti žemės ūkio kooperatyvai ir tabako tresto fabrikai turergus dienomis.

Žemės ūkio Kooperatyvai: Alytaus, Biržų, Gelgaudiškių (Šakių apskr.), Kėdainių, Jėzno (Alytaus apskr.), Lazdijų, Onušio (Trakų apskr.), Raseinių, Rokiškio, Panevėžio, Šiaulių, Vilkaviškio ir Zarasų.

Tabako Tresto Fabrikai: Vilniaus, Kalvarijos (Marijampolės apskr.) ir Kauno (Jonavos gt. 70 Nr.). 4575(1)

Vilniaus Apskritis Valdybai

skubiai reikalinga raštvedžiai ir kiti savivaldybės tarnautojai, apskrities valsčiuose. Teirautis: Vilnius, Apskritis Valdyba, Basanavičiaus g. Nr. 5, darbo dienomis 8 — 16 val. 4386(3)

SKELBIMAS

Davusieji 1939, 1940 ir 1941 metais taisyti batus buv. „Bat'a“, Laisvės al. 22 ir iki šiol neatsiėmė, prašomi iki 3. m. gruodžio mėn. 20 d. atsiimti. Po šio termino pretenzijos nepriimamos. 4562(1)

STALIAMS DĖMESIO!

Kūno Kultūros Rūmai ieško stalių, kurie trijų savačių bėgy padirbtų boksių ringa. Medžiaga ir metalinės dalys bus duotos. Darbas bus atliekamas pagal brėžinį ir specialisto priežiūroje. Pasiūlymus siųsti Kūno Kultūros Rūmams, Ūkio Skyrūiui. Smulkiau informuotis galima darbo valandomis tel. 23678. K. K. Rūmai

Tytuvėnų Valsčiaus Savivaldybei skubiai reikalingas buhalteris. Pagaudautina dirbės Savivaldybėj. Valsč. Viršaitė 4489(2)

Pirkim: 1) Generatorių trifazės srovės V=380/220 voltų, N=45+100 kilovatų, F=50 periodų. 2) Frekvencmėserį 220 v. 50 periodų, kilnojama megometra, omometra, ampermetra iki 200 amp. ir voltmetra iki 400 voltų skalėmis, 3) Motorių trifazės srovės 380 voltų, 50 periodų, įvairaus galimumo. Siūlyti: „Linas“ Duonelaičio 9, tel. 28866. 4600(2)

Lietuvos Energijos Valdybos Marijampolės elektrinių rajonui, Marijampolėje, reikalingas vyr. buhalteris. Kreiptis darbo valandomis į Lietuvos Energijos Valdybą, Kaunas, Duonelaičio g. 25d, tel. 20569, arba į elektrinių rajoną Marijampolėje. 4586(1)

Duodu pamokas

Savišvietos metodu. Programos, kelios pamokos susipažinti atsieina 2 markės. Teirautis: V. Kateiva, Kaunas, Petrausko 35. Tel. 22118. 4517(3)

Š. m. gruodžio mėn. 6 d. 14 val., Raud. Kryžiaus valgykloje, Laisvės al. 20 nr. pamečiau auksinio rankinio laikrodžio viršelį. Radusiam arba pranešusiam į policiją pas ką jis randasi, duosiu 600 rublių. Pranešti Verbyval Jurgiu, Duonelaičio 29, Socialinio aprūp. valdyba. 4546(2)

Sukertame malkas, remontuojame langus, durų ir inventorius užrakts, elektros irengimus, patarnaujame persikraustant.

Kreiptis: į Patarnavimų kon' "Pagalba", Mickevičiaus g. 4/28 (Mūs-ko — Mickevičiaus g. kampas, įėjimas iš kjeimo). nuo 9 — 14 val. 4539(2)

Bičiuliai

„Mano bičiulis Rooseveltas...“, pareiškęs žydelis Litvinovas-Finkelšteinas, pradėdamas kelionę į Vašingtoną, kur jis susikombinavo savo kailiui saugią sovietų ambasadoriaus vietą. Bet toji bičiulystė Rooseveltui deklaracija neklidė bolševikų diplomatai Maniloje Filipinų komunistų lyderio aki-vaizdoje prasitarti, kad jis šiltai žiūrės į Filipinų pastangas atsiskirti nuo Vašingtono. Litvinovas-Finkelšteinas, anot spaudos informacijų, netgi pagyręs filipiniečius, kad jie, nepaisydami įtemptos padėties Pacifike, neatsisakę nuo tų, anot jo, „girtinų pastangų“.

Litvinovas-Finkelšteinas į Vašingtoną atvyko kaip tik tuo metu, kai Tol. Rytuose bei Pacifike prasidėjo karo veiksmas. Rooseveltas pasiskubino į tuoj pat, nieko nelaukdamas, priimti skiriamiesiems raštams įteikti. Ta proga, be abejo, buvo kalbėta ir apie naująjį karą. Galima įsivaizduoti, kad Rooseveltas nebus praleidęs progos sovietus paakinti stoti į karą prieš japonus; taip pat galima tarti, jog L.-Finkelšteinas bus karštai troškęs, kad Amerika paskelbtų karą Vokietijai. Bet bent ligi šio momento nė viena iš šitų šalių tokių aktų nėra padariusi. Abu partneriai labai gudrūs, ir, bereikšdami abipusę bičiulystę, jie atidžiai žiūri, kaip parduoti savo „bičiulio“ kailį, kad ko daugiausia už jį pėmus.

Nesgi Jungtinėms Amerikos Valstybėms rūpi, kad sovietai ko atkakliausiai laikytųsi prieš vokiečius: tačiau Vašingtonui didžiai nepatiktų, jeigu sovietai iš tikro atsilaikytų. Dėl to ir pagalba jiems iš užjūrio ateina kur kas daugiau gražiais žodžiais, negu tankais ir lėktuvais. Sovietams gi nė iš tolo nerūpi, sakysim, Jungtinių Valstybių saugumas ir jų imperijos vienumas. Priešingai, Litvinovo-Finkelšteino pareiškimas Maniloje staciai trenkia ligūstu komunistinės pasaulio revoliucijos geismu ir tuo cinizmu, kuris glūdi sovietinės „bičiulystės“ pagrindu. Vašingtonas ne toks naivus, kad to nepajustų ir nežinotų. Ne paslaptis gi, kad Jungtinės Valstybės savo aktus apskaičiuoja taip, kad rezultate vistiek gauna bolševikinės Sovietų Sąjungos pralaimėjimą ir galutinį žlugimą: prisiminkim kad ir paskutiniai sensacingąjį Amerikos laikraščiu paskelbtąjį dokumentą.

„Mano bičiulis...“
Gražūs bičiuliai!

Anglija išdavė arabų tautą

Didžiojo Palestinos mučio pareiškimas Berlyne

BERLIN. Reicho sostinėje viešs didysis muftis El Huseinas pabrėžė savo „BZ am Mittag“ suteiktame pasikalbėjime, kad Anglija yra išdavusi arabų tautą. Atsakymą į Balfouro deklaraciją — pareiškė toliau didysis muftis — arabų tauta davė tą dieną, kai ji paskelbė Anglijai žūtbūtinę kovą ir kai Palestinos arabai sukilo ginklais rankose prieš Angliją ir prieš žydus. El Huseinas pareiškė, kad kova prieš Angliją reikėjo tęsti ir tada, kai anglai, darydami gestą su apskaičiavimu, pakėlė jį jo tautos aukščiausiuoju teisdariu. Tam paaiškinimas randamas pačioje britų imperializmo istorijoje. Galų gale ir anglų tarpe buvę keletas teisingai galvojančių žmonių, kurie matė arabų tautai daromą skriaudą. Tačiau visi šie balsai liko neišgirsti, pabrėžė toliau didysis muftis, ir arabų padėtis vis blogėjo.

Liedamas Palestinos žydų klausimą, El Huseinas nurodė, kad iš 1.400.000 gyventojų, gyvenančių kadaise grynai arabiškame krašte, šiandien per 400.000 yra žydai. „Mes atsiliepiame į vokiečių draugiškumą, pareiškė baigdamas muftis, ir įvertiname vokiečių tautą, kaip kiekvieną savo laisvę mylinčią tautą“.

JAPONAI SU PRANCŪZŲ INDOKINIJA PASIRAŠĖ NAUJĄ SUTARTI
TOKIO. XII. 10. Domei agentūra

Geriau duoti, negu prašyti. Kol gali, duok, kad patekęs bėdon turėtum daugiau teisės prašyti

Vokietija savo žodžio dėl karo Tolim. Rytuose dar netarė

Telefonu iš Berlyno

Aktualiausia tema Berlyno politiniuose ir užsienio žurnalistų sluoksniuose dabar yra laukiamas Vokietijos vyriausybės pasisakymas Tolimųjų Rytų karo reikalu. Iki šiolei tuo klausimu, nors jis visus labai domina, Wilhelmstrassės sluoksniai laikosi absoliutinio santūrumo. Tačiau tas faktas, kad užvakarykščiame bendrame senato ir kongreso posėdyje Rooseveltas savo pareiškime nė karto nepaminėjo nei Vokietijos, nei Italijos, čia žurnalistų sluoksniuose aiškkinama, kaip

JAV noras pirmiausia visas savo jėgas nukreipti į Tolimuosius Rytus

ir tuo tarpu neužsiangažuoti Europoje. Bet Rooseveltas praėjusią naktį turėjęs pasakyti didelę politinę kalbą, kurios dar, kai jums skambinu, nežinau, kurioje, gal būt, palies ir JAV santykius su Europa ir ypač su ašies valstybėmis. Žinoma, kad vokiečių politiniai sluoksniai dėl tos kalbos tars ir savo žodį. Visai galimas dalykas, kad po to dėl Tolimųjų Rytų karo pasisakys ir Vokietijos vyriausybė.

To pasisakymo belaukdami, Berlyno žurnalistai daro ir savus spėliojimus, ypač kai ant Reichskanzlei vėl pievėsuoja Fiurerio vėliava. Kitas būdingas faktas, kad vakar buvo uždaryta Krollio opera, kurioj vakar vakare turėjo būti vienos italų operos generalinė repeticija ir šiandien turėjo būti jos premjera. Atrodo, kad meniniai dalykai, gal būt, turės pasitraukti į antrą vietą, pirmenybę užleisdami politiniams reikalams. O Berlyne jau yra susidariusi tokia tradicija, kad kai tik toj Krollio operoj nutraukiami vaidinimai, tai politiniuose ir žurnalistų sluoksniuose atsiranda kalbų apie galimą Reichstago sušaukimą. Tačiau užklausti Wilhelmstrassės sluoksniai apie eventualų reichstago sušaukimą pareiškė, kad jiems apie tai nieko nesą žinoma. Bet jei vis dėlto tie spėliojimai pasitvirtintų, tai galimas dalykas.

dėl dabartinės tarptautinės padėties įtempimo reichstago posėdy galėtų būti paskelbti istori-

nės reikšmės oficialūs pranešimai.

Žinoma, kad juos padarytų pats Fiureris, kuris tikriausiai ta proga pasakytų didelę politinę kalbą. Toks spėjimas galimas ir todėl, kad dar iki šiolei nebuvo nė vieno svarbaus reichstago posėdžio, kuriame Fiureris nebūtų pasakęs didelės politinės kalbos. Tačiau dar kartą pabrėžiu, kad tai tėra spėliojimai, kuriuos patvirtins arba paneigs ši diena.

Sovietų Rusijos nusistatymas Tolimųjų Rytų karo reikalu, tuo tarpu dar taip pat nežinomas. Maskva, kaip pareiškė Wilhelmstrassės atstovas, laikosi be galo santūriai, taip pat laikosi ir sovietų spauda. Betgi japonų kalbėtojas Tokijoje, Wilhelmstrassės sluoksnių žiniomis, pasakęs, kad japonų — sovietų santykiai yra nustatyti nepuolimo ir neutralumo paktu, kuris praėjusią žiemą buvo pasirašytas Maskvoje, ir nesą pagrindo juos keisti. Berlyno žurnalistų sluoksniuose tuo reika-

lu manoma, kad sovietai, kurių visas dėmesys dabar nukreiptas į karą Europoje, Tolimųjų Rytų karo reikalu laikysis nuošaliai. To pat trokšta ir Japonija, kurios visos pastangos nukreiptos prieš ABCD bloką. Žodžiu sakant, abiejų partnerių interesai šiuo atžvilgiu visai sutampa, ir

bent tuo tarpu nelaukiama konfliktų tarp Tokio ir Maskvos.

Vokiečių spauda plačiai aprašo pirmųjų dviejų karo dienų japonų laimėjimus Ramiajam vandenyne. Esą, japonų laivynas ir aviacija amerikiečių karo laivynui Ramiajam vandenyne vien per tas dvi dienas sudavęs skaudų smūgį.

Kariniuose vokiečių sluoksniuose laikoma galimu dalyku, kad dabar, prasidėjus naujam karo etapui Rytuose, būsiąs išleistas bendras apžvalginis komunikatas apie visą ligšiolinę karo eigą rytų fronto ir vokiečių bei sąjungininkų armijų pasiekimus laimėjimus.

Dėl karo Libijoje čia karinių sluoksnių pareiškama, kad ten vyksta smarkūs mušiai, dėl kurių tuo tarpu dar nieko nesą galima pasakyti.

O dėl anglų vadinamosios karalinės jugoslavų armijos tariamai leidžiamų komunikatų apie mušius Serbijoj kariniai vokiečių sluoksniai pareiškia, kad

nėra jokios karalinės jugoslavų armijos, esančios tik paskiros serbų bandos,

kurios labai terorizuoja rančius Serbijos gyventojus. Su tomis bandomis kova vedanti pagelbinė serbų policija, paremiama okupacinės vokiečių kariuomenės daliniais. Ta valymo akcija esanti sėkmingai vedama. Vokiečių kariniai sluoksniai pažymi, kad tos bandos operuojančios daugiausia kalnuose, neišskiriant ir Kroatijos. Jokių šarvuotųjų, kaip tvirtina anglai, jos neturinčios, bet ginklų turinčios iš buvusios jugoslavų armijos likučių. Tų partizanų skaičių esą sunku tiksliai apibrėžti.

Manoma, kad tu bandų veikimą greitai pavyks likviduoti. Kartu čia pabrėžiama, kad tokių bandų veikimas Serbijoj yra senas dalykas, jų ir anksčiau pasitaikydavo.

Ta proga būdinga paminėti, kad Belgrado laikraštyje „Naša borba“ šiomis dienomis buvo išspausdintas straipsnis, pavadintas „Draga Michailovičius ir komunistai“. Tame straipsnyje rašoma apie buvusios jugoslavų armijos pulkininką Dragą Michailovičių, kurį emigravęs į Londoną karalius Petrukas neseniai pakėlęs į generolus. Šis Michailovičius, dabar vadovaujantis toms partizanų gaujoms, visą laiką buvęs didžiausias oportunistas. Savo veiklą jis išplėtes tik prasidėjus sovietų — vokiečių karui. Jis dirbas pagal kominternos instrukcijas, Maskvos diriguojamas.

Dr. P. A.

Palaidotas prof. St. Šalkauskis

Gruodžio 8 d. Šiauliuose palaidotas a. a. prof. St. Šalkauskis. 15 val. kūnas išlydėtas iš namų į bažnyčią, kur J. E. vysk. K. Paltarokas pasakė pamokslą ir buvo atgiedotas „Libera“. Po to laidotuvių eiseną, Šiaulių klebono kun. V. Bylos vedama, nusitęsė į Šiaulių miesto kapines. Po kun. Bylos žodžio kapinėse velionį atsisveikino prof. St. Gruodis VD Universiteto vardu, J. Ambrazevičius — draugu ir mokiniu, Dr. D. Jasaitis — Šiaulių visuomenės; dar kalbėjo Prekybos Instituto ir VD Universiteto studentų atstovai.

Be jau įvardytų asmenų ir artimųjų velionies giminiių, laidotuvesse dalyvavo Finansų Generalinis Tarėjas J. Matulionis, keli profesūros atstovai ir gausus Šiaulių visuomenės būrys. Organizuotaiėjo Prekybos Instituto studentai (jie nešė karštą, tvarkė eisena), abi Šiaulių gimnazijos, mokytojų seminarija ir prekybos mokykla. Prie kapo sudėti septyni vainikai.

Šiaurės Afrikoje eina smarkios kovos

ROMA. XII. 9. Antradienio italų kariuomenės pranešimas skamba šitaip:

Kariuomenės vyriausiasis štabas praneša:

Tobruko fronte vyksta smarkūs ašies valstybių karo pajėgų karo veiksmas prieš tankų remiamus priešų pėstininkų dalinius. Per kovas, kurios vyko vakar Bir el Gobio srityje, viena mūsų mechanizuotoji karo pajėgų grupė sunaikino priešų šarvuotųjų ir tankų. Solumo fronte į mūsų pozicijas smarkiai šaudė britų artilerija.

Vokiečių ir italų karo aviacija Bir el Gobio srityje ir Tobruko ooste pakartotinai sėkmingai bombardavo priešų autovežimus.

Per oro kovas su skaičiumi pranašesniais priešų — junginiais mūsų naikintuvai numušė dešimt ir vokiečių naikintuvai — keturis lėktuvus. Iš mūsų lėktuvų penki nebesugrįžo. Britų karo aviacija buvo atskridusi į kai kurias Libijos vietas. Bengazyje buvo numesta bombų į arabų gyvenamą kvartalą, kur buvo sugriauti keli namai. Nuostoliai visur nedideli.

nesį, įskaitant papildomus praėjusių mėnesių nuostolius, šių karinių nuostolių: armija ir milicija Šiaurės Afrikoje — 345 užmušti, 354 sužeisti, 273 dingę; Rytų fronte — 160 užmuštų, 379 sužeisti, 27 dingę; Graikijos, — Albanijos ir Albanijos — Jugoslavijos frontuose — 215 užmuštų arba mirusių nuo žaizdų, 178 sužeisti. Karo laivynas: 89 užmušti, 251 sužeistas, 539 dingę. Aviacija: 57 užmušti, 62 sužeisti, 58 dingę.

Prie Marmaricos kranto vokiečių smingamieji lėktuvai į šiaurę nuo Gambuto puolė du priešų kreiserius. Į vieną iš jų pataikė sunkus sviedinys.

ITALŲ NUOSTOLIAI

ROMA. Italų kariuomenės generalinis štabas praneša: Italų kariuomenė turėjo lapkričio mė-

Japonai puola Hongkongą

SANCHAJUS. Antradienio vakare japonų aviacija vėl smarkiai puolė Hongkongą. Smingamieji lėktuvai atliko koncentruotą puolimą prieš dokų įrengimus ir Kowloono aerodromą. Buvo puolama ir Hongkongų sala. Britų valdžios organai nuostolių dydžio nepažymi.

Singapūro čiabuvių ir kinų gyventojų tarpe dėl dažnėjančių priešlėktuvinių aliarmų kilo gerokas nerimas ir nervingumas. Naktį į antradienį oro aliarmas buvo paskelbtas triskart. Aliarmai įvyko taip pat antradienį priešpie ir popiet.

Filipinų gyventojams japonų aviacijos padarytieji dideli nuostoliai amerikiečių kariuomenei padarė didelį išpuolį. Praėjusią naktį Maniloje oro aliarmas įvyko dukart. Vyriausybė sustiprino policiją ir ėmėsi plataus masto atsargos priemonių rimčiai palaikyti. Gyventojai piktinasi dėl pakankamų priešlėktuvinių priemonių ir tinkamų slėptuvių nebuvimo. Jie prikiša vyriausybei, kad ji netinkamai pravedė gynybos priemones. Šį apsilėdimą smarkiai kritikavo jau ir Roosevelto įgaliotinis Grady, lankydamasis Tolimuosiuose Rytuose.

NANKINAS. Japonų kariuomenės atstovas pranešė, kad Hongkongas apsuptas iš sausumos ir iš jūros. Jis toliau pranešė, kad japonų kariuomenė, išlapinta pirmadienį pietinėje Tajo dalyje, pradėjo žygiuoti Singapūro linkme. Japonų karo laivyno atstovas patvirtino, kad japonai užėmė Wake ir Guamos salas ir, kad japonų karo laivai apšaudė Midway salas.

SANCHAJUS. XII. 10. Japonų karo laivyno atstovas pranešė, kad japonų povandeniniams ir kitokiems karo laivams pirmąją karo dieną nebuvo padaryta jokių nuostolių. Japonų aviacija visų operacijų metu nenustojo net 10 lėktuvų. Toliau japonų pranešėjas pareiškė, kad organizacija puolimų prieš Havajų, Guamos, Wake, Filipinų salas ir Singapūrą, nors tie visi punktai yra išimėję 18.000 kilometrų plote, veikė kaip laikrodžio mechanizmas. Puolimai įvykę tiksliai tuo pačiu laiku. Nors atskirose vietose operacijos buvo pravestos esant nepalankiam orui, visur buvo pasiekti patenkinami rezultatai.

Roosevelto ir Churchillio kalbos

BERLIN. Churchillio ir Roosevelto kalbas, kurias jiedu pasakė prasidėjus karo veiksmams Tolimuosiuose Rytuose, vietiniai politiniai sluoksniai vadina mažai reikšmingomis.

Churchillio išvedžiojimuose krinčtas į akis apgailestaujančias tonas, kuriuo įspėjama, kad dabar Jungtinės Valstybės turėsiąs apsireiboti savo gynyba ir dėlto neprisiėna laukti didesnio karo medžiagų Anglijai ir lakūnų tiekimo, negu iki šiol iš ten buvo gauta. Roosevelto išvedžiojimai, kaip čia pabrėžiama, yra charakteringi juose prasimušančiais baimės pasireiškimais, kad karas kilo ne toje vietoje, kur Ameriką norėjo. Tie įrody-

mai, kuriuos Japonijos vyriausybė išskėlė savo memorandumė dėl agresyviuos Roosevelto politikos, siekiančios apsupti Japoniją, kompentiųjų vokiečių sluoksnių laikomi patyrimo patvirtiniais ir sustiprintais, to patyrimu, kurį Vokietija urėjo dėl Roosevelto politikos. Jei Japonija paskiruose punktuose, gal būt, ne tiek tiesioginiai buvo grasoma karinės agresijos, kaip Vokietija, nes Japonija dar iki šiol nedalyvavo kare, vis dėlto Amerikos elgimuisi su Japonija tenka duoti „agresijos pavadinimą“.

Reikalavimas, kad Japonija nutrauktų savo per keturis sunkaus karo metus pasiekus laimėjimus ir atsiskųtų nuo esminių savo ūkinės erdvės pozicijų vien dėlto, kad so nori Rooseveltas, iš tikrųjų yra ne kas kitas, kaip politinė agresija, kurią vargu galima būtų peršokti. Jungtinių Valstybių prezidentas, kaip Berlyne nurodoma,

visiškai sąmoningai pastatė tokius nepriimtinus reikalavimus, kad vieną kurią dieną jų atneimimą padaryti karo su Japonija priežastimi. Kad Japonija pati sau nustatė apsigynimo laiką, tai Rooseveltui labai nepatiko, nes jis to visiškai nesitikėjo. Šiuo ir galima paaiškinti tas išgąščio perimamas tonas, kuriuo pasireiškė Roosevelto kalba. Rooseveltas, kaip toliau Berlyne sakoma, visiškai nuylėjo apie Vokietiją ir Italiją, kad šiuo momentu Amerikos gyventojų aktyvumą ir jų jausmus nustatytų vien tik prieš vieną priešą, ir būtent — Japoniją.

Jonui Andronavičiui,
dėl sūnaus MEČIO mirties, nuoširdžią užuojautą reiškia
K. M. S. Finansų skyriaus vedėjas
ir bendradarbiai